

Notat om merudgifter efter § 41, i lov om social service

Til brug for behandling af sager til skriftlig votering i

uge 39, 2023

Temaet for mødet er sager om merudgifter.

Om merudgifter efter servicelovens § 41

Indhold

1. *Indledning*
2. *Lovgrundlag*
3. *Generelt*
4. *Betingelser for ret til dækning af merudgifter*
5. *Personkredsen*
6. *Udmåling*
7. *Praksis – Ankestyrelsens principmeddelelser*
8. *De konkrete mødesager*

1. Indledning

Notatet indeholder lovgrundlag og praksis, der gælder for dækning af nødvendige merudgifter.

2. Lovgrundlag

Notatet er baseret på Lov om social service, lov Nr. 573 af 24. juni 2005 senest bekendtgjort ved lovbek. nr. 1089 af 16. august 2023, bekendtgørelse nr. 932 af den 19. juni 2020 om tilskud til pasning af børn med handicap eller langvarig sygdom, vejledning nr. 9047 af 28. januar 2015 om ændring af vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier samt vejledning nr. 9007 af den 7. januar 2014 om særlig støtte til børn og unge og deres familier.

Notatet tager afsæt i regler, der er relevante vedrørende dækning af nødvendige merudgifter, herunder personkredsvurderingen, udmåling og minimumsbeløbet.

Det bemærkes, at nogle af de principmeddelelser, som der er henvist til i vejledningen, nu er ophævede og indarbejdet i nyere principmeddelelser. De er dog stadig udtryk for praksis, men er blot erstattet af nyere afgørelser.

Praksisnotatet er baseret på uddrag af følgende:

Lov om social service (serviceloven), senest bekendtgjort i lovbekendtgørelse nr. nr. 1089 af 16. august 2023

§ 41. Kommunalbestyrelsen skal yde dækning af nødvendige merudgifter ved forsørgelse i hjemmet af et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk

funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Det er en betingelse, at merudgifterne er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne og ikke kan dækkes efter andre bestemmelser i denne lov eller anden lovgivning.

Stk. 2. Udmålingen af ydelsen sker på grundlag af de sandsynliggjorte merudgifter for det enkelte barn, f.eks. merudgifter til individuel befordring og fritidsaktiviteter.

Stk. 3. Beløbet til dækning af de nødvendige merudgifter kan ydes, når de skønnede merudgifter udgør mindst 5.207 kr. pr. år (2022-niveau). Ydelsen fastsættes ud fra de skønnede merudgifter pr. måned og afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 100.

Stk. 4. Hjælpen efter stk. 1 er betinget af, at kommunalbestyrelsens anvisninger med hensyn til pasning m.v. følges.

Stk. 5. Social- og ældreministeren kan i en bekendtgørelse fastsætte nærmere regler om, hvilke udgifter der kan ydes hjælp til, og betingelserne herfor.

Bekendtgørelse om tilskud til pasning af børn med handicap eller langvarig sygdom, senest bekendtgjort i bekendtgørelse nr. 1089 af den 16. august 2023:

Merudgiftsydelse

§ 1. Kommunalbestyrelsen skal yde dækning af de nødvendige merudgifter til forsørgelse i hjemmet af børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kroniske eller langvarige lidelser.

Stk. 2. Med indgribende lidelse forstås, at lidelsen skal være af en sådan karakter, at den har alvorlige følger i den daglige tilværelse.

Stk. 3. Med kronisk lidelse forstås sygdomstilfælde o.l., som fra det tidspunkt, hvor de opstår, normalt vil vare i flere år.

Stk. 4. Med langvarig lidelse forstås, at lidelsen normalt skønnes at vare et år eller mere.

Stk. 5. Behovet for dækning af merudgifter vurderes i forhold til personer uden handicap-børn på samme alder og i samme livssituation.

§ 2. Barnet eller den unge skal bo hos forældrene eller andre pårørende. Børn eller unge, der af kommunalbestyrelsen er anbragt uden for hjemmet, anses ikke for hjemmeboende.

§ 3. Kommunalbestyrelsen skal alene yde hjælp til dækning af nødvendige merudgifter, som er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne.

Stk. 2. Beløbet til dækning af merudgifter er uafhængigt af forsørgerens indtægt og er ikke skattepligtigt.

§ 4. Merudgifterne kan fastsættes på grundlag af sandsynliggjorte eller dokumenterede udgifter.

Stk. 2. Hjælp til dækning af merudgifter ydes som udgangspunkt som et kontant tilskud. Kommunalbestyrelsen og ydelsesmodtageren kan dog aftale, at visse ydelser skal afregnes direkte af kommunen med leverandøren.

Stk. 3. Den kontante del af ydelsen udbetales i månedlige rater. Beløb, som afregnes direkte af kommunen med en leverandør, modregnes i det månedlige tilskud.

§ 5. Særlige diætpræparater til børn med de livsvarige sygdomme phenylketonuri (Føl-lings sygdom) og Alcaptonori udleveres af Region Hovedstaden (Kennedy Centeret), som opkræver betaling herfor fra de øvrige regioner.

Stk. 2. Hvis der opstår behov for dækning af en enkeltstående merudgift hos en familie, som allerede får udbetalt merudgiftsydelse efter § 41, stk. 1, i lov om social service, kan dette ske ved en enkeltstående udbetaling uden regulering af det månedlige beløb, uanset størrelsen på den enkeltstående merudgift.

Stk. 3. Hvis der opstår behov for dækning af en enkeltstående merudgift hos en familie, som er omfattet af personkredsen, og som ikke allerede får udbetalt merudgiftsydelse efter § 41, stk. 1, i lov om social service, fordi familien ikke har nogen løbende sandsynliggjorte eller dokumenterede merudgifter, kan dette ske ved en enkeltstående udbetaling. Det er en betingelse, at der er tale om en enkeltstående merudgift, som mindst svarer til det årlige minimumsbeløb.

Stk. 4. Hvis der opstår behov for dækning af en enkeltstående merudgift hos en familie, som er omfattet af personkredsen, og som har løbende sandsynliggjorte eller dokumenterede merudgifter, men ikke allerede får udbetalt merudgiftsydelse efter § 41, stk. 1, i lov om social service, fordi de løbende udgifter ikke i sig selv overstiger minimumsbeløbet nævnt i § 41, stk. 3, i lov om social service, vil familien være berettiget til merudgiftsydelse i et år, hvis den enkeltstående merudgift og de løbende merudgifter tilsammen som minimum svarer til det årlige minimumsbeløb. Dækningen af de løbende merudgifter og den enkeltstående merudgift udbetales i månedlige rater, jf. § 4.

§ 6. Hvis der sker ændringer i de sandsynliggjorte merudgifter, som ligger til grund for kommunalbestyrelsens fastsættelse af det udbetalte tilskud, skal tilskuddet ændres i overensstemmelse hermed.

Stk. 2. Uanset stigninger i de sandsynliggjorte merudgifter kan personen, der modtager merudgiftsydelse, dog ikke kræve at få tilskuddet fastsat på ny, før der er forløbet et år regnet fra den seneste fastsættelse. Ændret fastsættelse af det udbetalte tilskud, skal ved sådanne stigninger ske med tilbagevirkende kraft til det tidspunkt, hvor stigningen i de sandsynliggjorte merudgifter fandt sted.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan til enhver tid vælge at omberegne ydelsen tidligere end et år fra sidste omberegning, hvis kommunalbestyrelsen vurderer behov herfor. Kommunalbestyrelsen kan ikke kræve for meget udbetalt merudgiftsydelse tilbage.

§ 7. § 41 i lov om social service omfatter ikke udgifter, der dækkes af Sygeforsikringen Danmark eller andre private forsikringer.

Vejledning nr. 9047 af 28. januar 2015 om særlig støtte til børn og unge og deres familier:

Merudgiftsydelse

163. Dette kapitel gennemgår reglerne om dækning af nødvendige merudgifter ved forsørgelsen i hjemmet af et barn eller en ung under 18 år med betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. I kapitlet beskrives formålet med og målgruppen for ydelsen samt reglerne om udgifternes beregning. I kapitlet fremgår også en række eksempler på udgifter, der vil kunne dækkes som en merudgift ved forsørgelsen.

Vejledningen til dette kapitel er revideret og opdateret i forhold til de lovændringer vedrørende merudgiftsydelsen i servicelovens § 41, som er trådt i kraft den 1. januar 2015. Det drejer sig om ændringer, der følger af lov nr. 1526 af 27. december 2014 om forenkling af udmålingssystemet og præcisering af anvendelsesområdet for merudgiftsydelsen til børn med nedsat funktionsevne eller indgribende lidelse m.v. Lovbemærkningerne til ændringsloven fremgår af lovforslag L 27, FT 2014-15.

Vejledningen er endvidere revideret og opdateret i forhold til de ændringer, der følger af bekendtgørelse nr. 32 af 21. januar 2015 om tilskud til pasning af børn med handicap eller langvarig sygdom, som ligeledes er trådt i kraft den 1. januar 2015. Det drejer sig om afskaffelse af den løbende genberegning af merudgiftsydelsen og præcisering af bestemmelsens anvendelsesområde i forhold til udgifter, der dækkes af Sygeforsikringen Danmark eller andre private forsikringer.

Generelt om merudgiftsydelsen

164. Merudgiftsydelsen i servicelovens § 41 er et supplement til servicelovens øvrige bestemmelser om støtte til børn og unge med funktionsnedsættelse, som f.eks. § 32 om hjælp i form af dagtilbud, hjemmetræning mv., § 42 om tabt arbejdsfortjeneste, § 45 om ledsagelse mv.

Sigtet med bestemmelsen er at tilgodese, at børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med indgribende kroniske eller langvarige lidelser har nogle særlige behov, som kan give merudgifter ved forsørgelsen. Bestemmelsen giver således hjemmel til at dække de udgifter, som familien ikke ville have haft, hvis barnet eller den unge ikke havde haft en nedsat funktionsevne eller en kronisk eller langvarig lidelse. Familien skal selv afholde den del af udgifterne, som svarer til de udgifter, familien normalt ville have afholdt.

Personkredsen for § 41 omfatter borgere, der i hjemmet forsørger børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kroniske eller langvarige lidelser. For en nærmere beskrivelse af personkredsen henvises til punkt 166 og 167.

Kommunalbestyrelsen yder som udgangspunkt dækning af merudgifter som et kontant beløb til familien, og ydelsen bliver tildelt ud fra størrelsen på de sandsynliggjorte merudgifter som følge af barnets funktionsnedsættelse. Gennem denne ydelsesform får familien, der modtager dækning af merudgifter, mulighed for selv at tilrettelægge, hvorledes den bevilgede ydelse skal anvendes, så behovet bedst muligt kan dækkes.

Efter § 4 i bekendtgørelse nr. 32 af 21. januar 2015 kan kommunalbestyrelsen og familien dog aftale, at visse ydelser skal afregnes direkte af kommunen med leverandøren i stedet for, at familien skal have udbetalt hjælpen som et kontant beløb, hvorefter familien så skal afregne med leverandøren. Familien og kommunalbestyrelsen kan således aftale sig til en nemmere tilrettelæggelse af hjælpen, såfremt de ønsker det. Dette kan f.eks. være relevant ved ydelser som taxakørsel, medicinudgifter mv.

Den kontante del af ydelsen udbetales i månedlige rater. Beløb, som afregnes direkte af kommunen med en leverandør, modregnes i det månedlige tilskud.

Hjælp til dækning af merudgifter er subsidiær til anden hjælp efter serviceloven eller anden lovgivning. Det betyder, at det er en forudsætning for hjælp i form af merudgiftsydelse efter serviceloven, at udgifterne ikke kan dækkes efter andre bestemmelser i serviceloven eller efter anden lovgivning, jf. punkt 172.

Ydelsen er uafhængig af forsørgerens indkomst og er ikke skattepligtig.

Formålet med ydelsen

165. Det overordnede formål med ydelsen er, at forsørgere af børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne kan få kompensation for de merudgifter, de har som følge af deres barns funktionsnedsættelse.

Formålet er endvidere at medvirke til,

- at børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne kan forblive i familien og dermed undgå anbringelse på institutioner e.l., såfremt hensynet til barnets tarv tilsiger dette
- at familien kan leve så normalt som muligt på trods af og med barnets eller den unges nedsatte funktionsevne eller den kroniske eller langvarige lidelse
- at hindre at barnets eller den unges nedsatte funktionsevne eller kroniske eller langvarige lidelse forværres eller får andre og mere alvorlige følger.

Betingelser for støtte, herunder personkreds

166. Bestemmelsen i servicelovens § 41 omfatter borgere, der i hjemmet forsørger børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kroniske eller langvarige lidelser. Udgangspunktet for vurderingen af, om barnet opfylder betingelserne for merudgiftsydelse, er en konkret og individuel helhedsorienteret vurdering af barnets funktionsnedsættelse eller lidelse og det deraf afledte hjælpebehov.

Som eksempler på funktionsnedsættelser eller lidelser, der vil kunne falde ind under bestemmelsen, kan nævnes udviklingshæmning, sindslidelser, epilepsi, diabetes, nedsat bevægelsesfunktion, herunder respirationsinsufficiens, hjerneskade, nedsat talefunktion, manglende eller svagt syn samt manglende eller nedsat hørelse.

Eksemplerne er ikke udtømmende. Det betyder, at andre persongrupper, f.eks. børn og unge med udviklingsforstyrrelser, kan være omfattet af merudgiftsbestemmelsen, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt.

Merudgiften skal være en nødvendig følge af den nedsatte funktionsevne. Det vil sige, at de udgifter, der kan dækkes, er udgifter ved forsørgelsen af barnet eller den unge med funktionsnedsættelse i hjemmet. Der lægges herved vægt på, at familien skal afholde udgifter på linje med, hvad andre lignende familier uden et barn med handicap har.

Konkret betyder det, at familien alene kan få dækket de merudgifter, de har som følge af barnets funktionsnedsættelse – og dermed ikke de udgifter, som de må forventes at have som en del af deres normalforbrug. Hvis en familie har merudgifter forbundet med ekstra køb af tøj som følge af deres barns handicap, får familien alene dækket deres udgifter ud over, hvad de må forventes at have af udgifter til tøj, hvis deres barn ikke havde et handicap.

Betydelig og varigt nedsat funktionsevne

167. Målgruppen for servicelovens § 41 omfatter borgere, der i hjemmet forsørger børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Ved varig funktionsnedsættelse forstås, at der ikke inden for en overskuelig fremtid vil være udsigt til bedring af de helbredsmæssige forhold, og at der i lang tid frem over vil være behov for at kompensere for følgerne af funktionsnedsættelsen. Normalt vil funktionsnedsættelsen være en belastning resten af livet.

Ved betydelig funktionsnedsættelse skal forstås, at funktionsnedsættelsen har konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse. Her skal foretages en bred vurdering i forhold til den samlede livssituation. I denne vurdering vil bl.a. kunne indgå funktionsnedsættelsens betydning i relation til den pågældendes aktivitetsniveau, skole- og uddannelsesforhold, personlige forhold, helbredsforhold etc.

Funktionsnedsættelse er et begreb, der bruges ved tildeling af de ydelser i serviceloven, der skal kompensere for en nedsat funktionsevne. Ved at lægge vægt på funktionsevnen betones det, at det ikke er lidelsens art eller omfang, der er afgørende, men derimod følgerne af den nedsatte kropslige eller kognitive funktion.

Selv om årsagen til den nedsatte funktionsevne ofte vil være en lægelig diagnosticeret lidelse, der angiver en varig nedsættelse af kropslige eller kognitive funktioner, er det imidlertid den samlede vurdering af funktionsnedsættelsen i forhold til den daglige tilværelse, der er afgørende i forhold til vurderingen af begrebet nedsat funktionsevne. For en mere generel omtale af begrebet »nedsat funktionsevne« henvises til vejledning nr. 1 til serviceloven.

Indgribende, kroniske eller langvarige lidelser

Målgruppen for servicelovens § 41 omfatter endvidere borgere, der i hjemmet forsørger børn og unge med indgribende kroniske eller langvarige lidelser, jf. også § 1, stk. 2-4, i bekendtgørelse nr. 32 af 21. januar 2015 om tilskud til pasning af børn med handicap eller langvarig sygdom.

»Indgribende lidelse« betyder i denne sammenhæng, at lidelsen skal være af en sådan karakter, at den har alvorlige følger i den daglige tilværelse.

»Kroniske lidelser« omfatter sygdomstilstande o.l., som fra det tidspunkt, hvor de opstår, normalt vil vare i flere år. Der lægges således i praksis vægt på, om lidelsen forventes at vare barnealderen ud.

I Ankestyrelsens principafgørelse nr. 54-11 var forældrene til en dreng med betydelige adfærds- og udviklingsforstyrrelser omfattet af personkredsen for dækning af merudgifter.

(...)

At det skal være en »langvarig lidelse« betyder ikke, at det skal dreje sig om en uhelbredelig lidelse. I praksis lægges der vægt på, om lidelsen skønnes at vare et år eller mere. Det er dog ikke udelukket at yde støtte, selv om lidelsen kan forventes at vare mindre end et år. Der kan eksempelvis være tale om for tidligt fødte børn eller børn med hofte-skred (calve perthes), hvor familien i en kortere periode på grund af barnets funktionsnedsættelse er særligt tungt belastet. Det, at et barn er for tidligt født, er dog ikke tilstrækkeligt til at få hjælp efter denne bestemmelse. Det afgørende er betydningen af en nedsættelse af funktionsevnen.

En risiko for, at barnet rammes af en eller anden lidelse, er ikke tilstrækkeligt til at få støtte efter denne bestemmelse. Børn, der f.eks. alene ikke kan ligge tørre i sengen om natten (enuresis nocturna), kommer normalt ikke ind under servicelovens § 41. I specielle tilfælde, hvor alle behandlingsmuligheder er udtømte, barnet er i skolealderen, og der er udsigt til, at lidelsen er kronisk, kan der dog efter en konkret vurdering ydes hjælp efter servicelovens § 41.

Målgruppen omfatter heller ikke den brede gruppe af børn og unge med kortvarige eller mindre indgribende lidelser som f.eks. visse former for allergi.

Ankestyrelsen har i en sag (principafgørelse nr. C-13-99) truffet afgørelse om, at en 5-årig pige med en eksem lidelse ikke var omfattet af personkredsen for merudgiftsydelse. Begrundelsen var, at det ikke er tilstrækkeligt, at der er tale om en langvarig lidelse. Der må også stilles krav om, at der er tale om en indgribende lidelse.

(...)

Børn under medicinsk behandling

Når en kommune skal vurdere, om et barn hører inden for målgruppen til merudgiftsydelsen til børn, skal vurderingen foretages med udgangspunkt i barnets funktionsniveau med medicin, hvis barnet er under medicinsk behandling. Barnets funktionsevne skal dog vurderes uden medicin, hvis ophøret med medicin vil være akut livstruende eller medføre umiddelbar risiko for varig eller væsentlig funktionsnedsættelse. Det følger af Ankestyrelsens principafgørelse nr. 55-11.

(...)

I Ankestyrelsens principafgørelse nr. C-9-04 skulle vurderingen foretages uafhængigt af den løbende eller varige behandling, herunder medicinsk behandling, som barnet modtog til afhjælpning af sin lidelse.

Forsørgelse i hjemmet

168. At barnet forsørges i hjemmet betyder, at det skal bo hos forældrene eller andre pårørende. Dette skal ses i modsætning til, at barnet ved medvirken af sociale myndigheder har ophold uden for hjemmet. Et barn, der er indlagt på sygehus, er på aflastning eller midlertidigt - som et led i almindelig skolegang - går på kost- eller efterskole, har ophold i eget hjem.

Det er barnets opholdskommune, der skal behandle ansøgningen. Det har f.eks. betydning i sager, hvor forældrene ikke bor i samme kommune. Ankestyrelsen har i en sag (principmeddelelse nr. C-15-03) truffet afgørelse om, at hjælp til dækning af nødvendige merudgifter er en ydelse, der er relateret til barnet. Det er derfor barnets opholdskommune, der skal behandle ansøgninger om hjælp til merudgifter også i de tilfælde, hvor den af forældrene, der søger om hjælp, har en anden opholdskommune end barnet.

Ankestyrelsens principmeddelelse nr. C-15-03:

Ankestyrelsen fastslår i den konkrete sag, at det er barnets opholdskommune, der skal behandle ansøgninger om hjælp til dækning af sådanne merudgifter – også selvom den af forældrene, der søger om hjælp, har en anden opholdskommune end barnet.

Hvis barnet er anbragt i pleje hos en plejefamilie, er der ikke tale om forsørgelse i hjemmet. Udgifter, som ellers ville være merudgifter ved forsørgelsen efter servicelovens § 41, ydes som en del af plejeydelsen efter servicelovens § 66 a, stk. 7. Afholdelse af udgifter for børn og unge i døgninstitutioner er omtalt i punkt 201.

Sandsynliggjorte merudgifter

169. Modtageren af merudgiftsydelsen skal ikke søge kommunalbestyrelsen om hjælp for hver enkelt merudgift. Merudgiftsydelsen udmåles efter en konkret vurdering af de sandsynliggjorte merudgifter for det enkelte barn. Sigtet med ydelsen er at give familien mulighed for selv at tilrettelægge, hvordan behovet bedst kan dækkes.

At merudgifterne skal være sandsynliggjorte betyder, at kommunalbestyrelsen ikke kan kræve dokumentation for afholdelsen af udgifterne. Der skal således laves et overslag over omfanget af de behov, som barnet efter al sandsynlighed vil få i det kommende år, og hvad det medfører af merudgifter. Er der tale om et barn eller en ung, der på grund af nedsat funktionsevne slider meget på tøj og sko, laves der et overslag over, hvad merudgiften til dette vil være på årsbasis. Skal barnet eller den unge til behandling, laves der et overslag over merudgiften til befordring hertil for det kommende år. Udgifter, som forældrene kan dokumentere, skal selvfølgelig indgå i det merudgiftsbeløb, der udmåles.

Merudgifterne vedrører såvel løbende udgifter som enkeltudgifter. Udgifter, der afholdes inden for 1 år (12 på hinanden løbende måneder), sammenlægges.

Eksempler på merudgifter er nævnt i punkt 174 - 201.

Der udleveres en kopi til forældrene af den oversigt, der udfærdiges som grundlag for udmålingen af merudgiftsydelsen. Det vil medføre en større gennemskuelse for forældrene med hensyn til, hvilke beløb der ydes, og det vil være en lettelse ved senere regulering af ydelsen.

Særligt om rådgivningsindsatsen for ydelser efter servicelovens § 41

170. Hvis familien ikke kan sandsynliggøre merudgifter af en størrelsesorden, der overskrider minimumsgrænsen, jf. punkt 171, og derfor ikke kan få hjælp efter servicelovens § 41, bør kommunalbestyrelsen være opmærksom på familiens behov for rådgivning og vejledning samt anden form for støtte efter andre af lovens bestemmelser om børn og unge.

Muligheden for hjælp efter bestemmelserne om hjælpemidler eller boligindretning bør også overvejes.

Udmåling og minimumsgrænse

171. For at modtage merudgiftsydelse skal der efter servicelovens § 41, stk. 3, foreligge sandsynliggjorte merudgifter på 4.596 kr. årligt (2015-niveau) svarende til 383 kr. månedligt («minimumsgrænsen»). Selvom merudgifterne udgør under 383 kr. i enkelte måneder, vil der kunne udbetales tilskud, hvis kommunalbestyrelsen skønner, at de samlede udgifter i løbet af et år vil overstige 4.596 kr. Minimumsgrænsen reguleres en gang om året den 1. januar med satsreguleringsprocenten. Det kommende års satser offentliggøres i Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forholds vejledning om satser på ministerområdet. Reguleringen af de nævnte satser foretages første gang den 1. januar 2016.

Hvis en familie har flere børn med nedsat funktionsevne eller kroniske eller langvarige lidelser, er det de samlede merudgifter for disse børn, der lægges til grund ved beregningen.

Udmålingen af merudgiftsydelsen skal ske ved, at der afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 100 kr. i forhold til de sandsynliggjorte merudgifter.

Udmålingen af merudgiftsydelsen skal ske på grundlag af det konkrete behov for det enkelte barn. Ligesom dækning af merudgifter skal ske ud fra et overslag over sandsynliggjorte merudgifter, og administrationen af ordningen forudsættes derfor at blive tilrettelagt efter generelle principper og uden dokumentationskrav for hver enkelt udgift.

Eksempel:

Mikkels forældre har på grund af Mikkels funktionsnedsættelse sandsynliggjorte merudgifter på 745 kr. pr. måned svarende til 8.940 kr. pr. år. De skønnede merudgifter overstiger dermed minimumsgrænsen på 4.596 kr. pr. år (2015-niveau) svarende til 383 kr. pr. måned, og Mikkels forældre er derfor berettiget til merudgiftsydelse, forudsat at Mikkel er omfattet af personkredsen. Ydelsen fastsættes ved, at de skønnede merudgifter pr. måned afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 100, og Mikkels forældre vil derfor få udbetalt 700 kr. om måneden.

(...)

Udbetalingstidspunkt

Udbetaling af merudgiftsydelse sker som udgangspunkt fra ansøgningstidspunktet, hvis borgeren på dette tidspunkt opfylder betingelserne.

Ordningens subsidære karakter

172. Det er en betingelse for at kunne modtage hjælp i form af merudgiftsydelse, at merudgifterne ikke kan dækkes efter anden lovgivning eller andre bestemmelser i serviceloven.

Det betyder, at hvis en familiens sandsynliggjorte merudgifter kan dækkes efter andre bestemmelser i den sociale lovgivning eller anden lovgivning inden for f.eks. sundheds- og uddannelsesområdet, skal disse bestemmelser anvendes, førend det vurderes, om familien kan få dækket merudgifterne efter servicelovens § 41.

I de følgende afsnit nævnes eksempler på merudgifter, herunder også eksempler på områder, hvor der kan være andre regler, der finder anvendelse forud for reglerne om merudgiftsydelse til børn efter servicelovens § 41.

Det bemærkes herved, at selvom det præciseres, at § 41 er subsidær, vil bestemmelsen, der er specifikt rettet mod børn med funktionsnedsættelse, skulle anvendes forud for aktivlovens regler om trangsbestemt hjælp, der er rettet mod alle. Dette svarer til principperne i Ankestyrelsens praksis vedrørende servicelovens § 100, jf. principmeddelelser nr. C-14-06. Principmeddelelse nr. C-14-06 fastslår f.eks., at aktivlovens regel om dækning af sygebehandling, medicin mv. er subsidær i forhold til servicelovens § 100 om nødvendige merudgifter til borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. I afgørelsen blev lagt vægt på kompensationsprincippet og på, at servicelovens regel om merudgifter i forhold til aktivlovens regel om sygebehandling må anses for at være en specialbestemmelse i relation til borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Ankestyrelsens principmeddelelse C-14-06:

Aktivlovens regel om dækning af sygebehandling, medicin m.v. var subsidær i forhold til servicelovens regel om nødvendige merudgifter til personer med varigt nedsat fysisk og psykisk funktionsevne.

Der blev lagt vægt på kompensationsprincippet og på, at servicelovens regel om merudgifter i forhold til aktivlovens regel om sygebehandling måtte anses for at være en specialbestemmelse i relation til personer med varigt nedsat fysisk og psykisk funktionsevne.

(...)

Privat sygeforsikring

173. Der kan ikke ydes hjælp efter servicelovens § 41 til den del af merudgifterne, som i forvejen er dækket af Sygeforsikringen Danmark eller andre private sygeforsikringer/ordninger. Dette er begrundet i kompensationsprincippet, hvorefter familien skal kompenseres for de merudgifter, de har som følge af barnets funktionsnedsættelse. Der skal således være tale om en reel merudgift for familien.

Eksempler på merudgifter

174. I det følgende opregnes der nogle eksempler på merudgifter som følge af betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse hos børn og unge.

Det skal fremhæves, at der ikke er tale om en udtømmende opregning. Der kan ofte være tale om komplicerede situationer, som opstår i familierne på grund af barnets eller den unges nedsatte funktionsevne eller lidelse. Det er derfor ikke muligt at opregne alle de merudgifter, en sådan familie kan komme ud for.

Kost og diætpræparater

175. Til børn og unge under 18 år kan der ydes hjælp til dækning af merudgifter til diætkost. Det forudsættes, at kommunalbestyrelsen sørger for, at behovet er tilstrækkelig dokumenteret, f.eks. ved lægeerklæring. Til spædbørn, der ikke kan tåle mælk, kan der f.eks. ydes hjælp til merudgifter til erstatningspræparater.

Bemærk, at der efter regler udstedt i medfør af sundhedslovens § 159 ydes regionalt tilskud på 60 pct. Til visse ernæringspræparater godkendt af Sundhedsstyrelsen. Tilskud er betinget af, at ernæringspræparaterne er ordineret af lægen på en "grøn recept" i forbindelse med sygdom eller alvorlig svækkelse. Præparater godkendt til regionalt tilskud fremgår af lister, som ligger på Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

For så vidt angår spædbørn, som på grund af en allergisk disposition må formodes at have behov for diætkost i form af mælkeerstatningspræparater, kan der ydes hjælp til dækning af de nødvendige erstatningspræparater, selv om allergien endnu ikke er kommet i udbrud. Det er dog en betingelse, at kommunalbestyrelsen skønner, at der foreligger tilstrækkelig dokumentation for, at den kroniske lidelse vil bryde ud, hvis erstatningspræparaterne ikke anvendes. Der ydes ikke regionalt tilskud, jf. ovenfor, til forebyggelse af komælksallergi.

Når der i forbindelse med observations- og undersøgelsesformål og gentagne undersøgelser, og som en direkte følge af den nedsatte funktionsevne eller kroniske eller langvarige lidelse ordineres særlige diætpræparater, som barnet skal indtage i hjemmet over en kortere eller længere periode, kan der ydes hjælp til dækningen af udgiften til disse præparater.

Udgifterne til særlige diætpræparater, som fremstilles på sygehuset, og som pågældende skal indtage som led i en sygehusbehandling, afholdes af sygehusvæsenet. Efter merudgiftsbekendtgørelsens § 5, stk. 1, udleveres særlige diætpræparater til børn med de livsvarige sygdomme phenylketonuri (Føllings sygdom) og Alcaptonuri af Region Hovedstaden (Kennedy Centret), som opkræver betaling herfor fra de øvrige regioner.

Sagkyndig bistand

176. Ved bedømmelsen af dokumentationsgrundlaget for behovet for diæt kan det oftest være nødvendigt at inddrage sagkyndig bistand fra specialafdelinger under sygehusvæsenet, hvis kommunen ikke selv råder over den lægelige ekspertise.

Er der tvivl om, hvad udgiften til diætkosten er, kan det anbefales at tage kontakt med den pågældende specialafdeling, som ofte har beregninger over udgiften. Ligeledes foreligger der ofte beregninger fra Forbrugerstyrelsen eller fra brugerorganisationer, patientforeninger og lignende. I hvert enkelt tilfælde skal der ved fastlæggelsen af den konkrete ydelse dog foretages et skøn over behovet.

Medicin

177. Der kan også ydes hjælp til egenbetalingen af tilskudsberettiget medicin, som er nødvendig på grund af en nedsat funktionsevne eller en kronisk eller langvarig lidelse hos børn og unge.

Bemærk dog, at der i særlige tilfælde efter sundhedslovens § 145 kan ydes enkelttilskud til medicin, der er lægeordineret, og som der ikke ydes generelt tilskud til efter sundhedslovens § 144. Tilskuddet ansøges af barnets eller den unges læge hos Lægemiddelstyrelsen.

Der er ligeledes mulighed for, at Sundhedsstyrelsen efter ansøgning fra lægen (sundhedslovens § 147) kan bevilge et kronikertilskud til borgere med et stort, varigt og fagligt veldokumenteret behov for lægemidler. Den samlede egenbetaling til køb af lægemidler med tilskud efter er årligt på 3.830 kr. (2015-satser).

Der kan endvidere ydes hjælp til nødvendig medicin, som ikke er tilskudsberettiget, hvis udgifterne er en følge af funktionsnedsættelsen eller en kronisk eller langvarig lidelse hos barnet eller den unge.

Fritidsaktiviteter

178. Der kan ydes hjælp til dækning af merudgifter i forbindelse med barnets eller den unges deltagelse i fritidsaktiviteter, hvis betingelserne for dækning af merudgifter i øvrigt er opfyldt. Ankestyrelsens principmeddelelser nr. 93-11, 253-09 og C-10-04 omhandler henholdsvis merudgifter i forbindelse med deltagelse i fritidsaktiviteter og særligt legetøj.

(...)

Briller

179. Der kan normalt ikke ydes hjælp til betaling af briller, da der normalt ikke vil være tale om en mer-udgift sammenlignet med udgiften til briller til børn med et almindeligt behov for synskorrektion. Hvis der som følge af nedsat funktionsevne eller kronisk eller langvarig lidelse hos børn og unge under 18 år er særlige merudgifter til briller, som ikke kan ydes efter sundhedslovgivningen eller bestemmelserne i servicelovens § 112 om hjælpemidler, kan merudgifterne dækkes efter servicelovens § 41.

Det kan f.eks. dreje sig om et hyperaktivt barn, som ofte kommer til at ødelægge sine briller, eller at barnet eller den unge lider af en alvorlig øjensygdom, f.eks. grøn stær, der bevirker at synet ændres, så styrken i brilleglassene skal skiftes hyppigt.

Sygehusophold

180. Hvis et barn eller en ung indlægges på sygehus på grund af den nedsatte funktionsevne eller lidelse, kan der ydes hjælp til dækning af merudgifter til overnatning for forældrene på sygehusets gæstehjem e.l., hvis sygehuset ikke yder gratis sengeplads og stiller

forplejning til rådighed. Det er en betingelse, at det er nødvendigt, at en eller begge forældre er til stede, f.eks. så de hurtigt kan tilkaldes eller for at opnå den mest hensigtsmæssige behandlingsstrategi.

Der kan ligeledes ydes hjælp til dækning af merudgifter til f.eks. kost og befodringsudgifter for forældrene, når barnet eller den unge er indlagt, hvis det er nødvendigt, at de er til stede.

Tilsvarende kan der ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, jf. kapitel 9 om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

Befordring

181. Det er muligt at yde hjælp til dækning af merudgifter til befordring.

Der er ikke bestemte grænser for, hvor meget støtte, der kan ydes til befordring. Det beror på en konkret vurdering af f.eks. afstanden fra barnets hjem til behandlingssted, uddannelsessted, fritidsaktiviteter, venners hjem, mulighederne for almindelig fritidsaktivitet osv. Det skal understreges, at merudgifter til befordring gælder for de udgifter, der ligger udover, hvad ikke-handicappede på samme alder og i samme livssituation har.

Hjælp til dækning af merudgifter til befordring efter servicelovens § 41 er subsidier i forhold til befodringsydelse efter anden lovgivning og andre bestemmelser i serviceloven, jf. også punkt 183-186.

Merudgifter til befordring kan forekomme, hvis barnet har et øget transportbehov på grund af den nedsatte funktionsevne, f.eks. til hospitalskontrol og fysioterapibehandling.

En anden situation kan være, at familiens udgifter til transport er højere end andre familiers udgifter på grund af barnets nedsatte funktionsevne. Dette kan være tilfældet, hvis barnet ikke er i stand til at gå, cykle eller tage offentlige transportmidler, men er henvist til at blive transporteret i bil eller taxa. En nedsat evne til at orientere sig, f.eks. på grund af synshandicap vil også kunne danne grundlag for merudgifter til taxakørsel.

Der kan ydes hjælp til dækning af merudgifter til befordring som f.eks. til og fra behandling og fritid (familiebesøg, fritidsinteresser etc.) herunder situationer, hvor en forælder skal ledsage sit barn til dagtilbud, behandling eller fritidstilbud. Der kan også opstå befodringsudgifter f.eks. til taxakørsel i forbindelse med reparation af handicapbil, eller i ventetiden indtil bevilling af støtte til køb af bil efter servicelovens § 114 foreligger.

Hjælp til dækning af nødvendige merudgifter til befordring kan ydes uanset befodringsform, dvs. både offentlige transportmidler, bil mv. Dette gælder også uanset om en bil, som barnet bliver befodret i, er ejet af barnets forældre, lånt, lejet eller anskaffet med støtte efter servicelovens § 114.

Når barnet er berettiget til hjælp til befordring i bil, kan hjælp til dækning af merudgifter normalt udregnes på baggrund af statens regler for godtgørelse for brug af egen bil efter laveste takst. Den gældende takst kan findes på: <http://www.skat.dk/SKAT.aspx?oId=1549830>.

Beregning af merudgifterne til befordring skal som ved beregning af merudgifter i øvrigt ske på baggrund af et overslag over familiens sandsynliggjorte merudgifter, herunder en

vurdering af, hvilke udgifter andre familier på samme alder og i samme livssituation ville have haft.

Hjælp til anskaffelse af bil til befordring af et barn eller ung med nedsat funktionsevne kan ikke ydes efter servicelovens § 41. Der kan eventuelt ydes støtte til anskaffelse af en bil efter servicelovens § 114. Reglerne herom findes i bekendtgørelse om støtte til køb af bil efter servicelovens § 114, hvori der udtømmende er gjort op med mulighederne for støtte efter serviceloven til anskaffelse af bil til borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Der kan således heller ikke efter servicelovens § 41 ydes hjælp til betaling af afdrag på en bil.

Andre driftsudgifter ved befordring i egen bil

182. I ganske særlige situationer kan der ydes hjælp til betaling af andre driftsudgifter i forbindelse med befordring af et barn eller en ung med nedsat funktionsevne eller lidelse i familiens egen bil.

Det vil især gælde den situation, hvor familien har en bil alene til befordring af barnet eller den unge.

Det vil også gælde, hvis det kan sandsynliggøres, at familien ikke ville have bil, hvis der ikke var et særligt kørselsbehov som følge af barnets eller den unges nedsatte funktionsevne eller lidelse.

Ankestyrelsen har i en sag (principmeddelelse nr. C-38-04) truffet afgørelse om, at det efter en konkret vurdering måtte anses for sandsynligt, at familien ikke ville have haft bil, hvis der ikke var et særligt kørselsbehov som følge af barnets funktionsnedsættelse. Familien havde haft bil i forbindelse med farens job som kørende konsulent, men i 1998 afhændede han bilen i forbindelse med, at han ophørte i konsulentjobbet, og familien havde herefter ikke bil, før den fik bevilget en handicapbil til datteren.

Det vil endvidere gælde den situation, hvor familien har en ekstraordinært stor og driftsmæssig kostbar bil som følge af barnets eller den unges nedsatte funktionsevne eller lidelse.

I disse situationer kan der ydes hjælp til dækning af merudgifter i forbindelse med betaling af f.eks. forsikringer, benzin, reparationer m.v., når udgiften må anses som en merudgift ved forsørgelsen af barnet eller den unge. Merudgiften skal altid beregnes konkret. I de nævnte situationer vil man kunne tage udgangspunkt i følgende:

1) Forsikring, Falck abonnement, såfremt det er nødvendigt af hensyn til barnets funktionsnedsættelse eller lidelse og afgift for brændstofforbrug (såfremt der ikke er givet fritagelse herfor) er altid en fuld merudgift, da der er tale om en ekstra bil. Udgiften til reparationer og serviceeftersyn må vurderes forholdsmæssigt, idet der tages hensyn til, hvor meget af kørslen, der drejer sig om transport forbundet med barnets funktionsnedsættelse eller lidelse, som f.eks. til behandling.

2) Forsikring, Falck abonnement, såfremt det er nødvendigt af hensyn til barnets funktionsnedsættelse eller lidelse og afgift for brændstofforbrug (såfremt der ikke er givet fritagelse herfor) er altid en merudgift. Reparationer mv. vil som udgangspunkt være en merudgift, da familien ikke ville have haft bil, såfremt barnets funktionsevne ikke var

nedsat. Der kan i beregningen fratrækkes de udgifter til offentlig transport, som familien sparer.

3) Merudgiften til forsikring, reparationer og serviceeftersyn findes ved at sammenligne forsikrings-udgiften til en almindelig familiebil og den bil, der nu er anskaffet. Merudgiften til brændstof findes tilsvarende ved at sammenligne brændstofforbruget på den tidligere bil og den bil, der nu er anskaffet. På færdselsstyrelsens hjemmeside www.hvorlangtpaa-literen.dk er de forskellige bilers brændstofforbrug oplyst.

Ankestyrelsens principmeddelelse nr. C-38-04:

Ankestyrelsen fastslår i den konkrete sag, at der i ganske særlige situationer kan ydes hjælp til betaling af de driftsudgifter, der er forbundet med at have hjælpemiddelbil, hvis det kan sandsynliggøres, at familien ikke ville have haft bil, hvis der ikke var et særligt kørselsbehov som følge af barnets handicap.

Ankestyrelsens principmeddelelse C-37-07:

Et falck-abonnement var ikke er en nødvendig merudgift i forbindelse med brug af hjælpemiddelbil. Der blev ved afgørelsen lagt vægt på, at ansøger, uanset om vedkommende havde et abonnement eller ej, havde mulighed for at tilkalde assistance fra Falck eller et andet autohjælpsfirma, og at ventetiden herpå ikke var urimelig lang.

Der blev endvidere lagt vægt på, at ansøger som handicappet ikke var stillet anderledes end andre i samme alder og livssituation, selvom ansøger f.eks. ikke kunne klare sig selv ved en punktering, og heller ikke hvis ansøger kørte galt i glat føre, kunne forlade bilen. Dette gjaldt også andre befolkningsgrupper og gjorde ikke udgiften til et Falck-abonnement til en nødvendig merudgift af hensyn til ansøgers handicap.

Ankestyrelsens principmeddelelse 258-10:

En svært handicappet kvinde, som var bevilget en kassebil som hjælpemiddelbil, kunne få dækket nødvendige benzinudgifter til fritidskørsel som merudgift. Merudgiften skulle beregnes som forskellen mellem benzinforbruget ved den bevilgede kassebil og benzinforbruget ved en personbil af normal størrelse.

Kvinden kunne endvidere få dækket sine udgifter til forsikring af kassebilen som merudgift. Merudgiften skulle beregnes som forskellen på forsikringsudgiften til kassebilen og forsikringsudgiften til en personbil af normal størrelse.

Kvindens benzin- og forsikringsudgifter kunne ikke dækkes fuldt ud som merudgift, da det måtte antages, at kvinden ville have haft en bil, selvom hun ikke havde været handicappet.

Ankestyrelsen lagde i den forbindelse vægt på kvindens alder, civilstatus og uddannelsesforhold.

Befordringsregler i andre bestemmelser i serviceloven og anden lovgivning

183. Hjælp til dækning af merudgifter til befordring efter servicelovens § 41 er subsidær i forhold til befordringsydelse efter anden lovgivning og andre bestemmelser i serviceloven, herunder eventuelt støtte, der kan ydes efter § 117 i serviceloven. Støtte efter § 117 er til borgere, der på grund af varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov

for befordring med individuelle befordringsmidler. Der kan også henvises til Transportministeriets regler om individuel befordring og diverse regler om befordrings-godtgørelse til undervisningssøgende, som hører under Undervisningsministeriet.

Befordring til dagtilbud

184. Forældrenes merudgifter til befordring af børn med nedsat funktionsevne mv. til almindelige dagtilbud kan afholdes efter servicelovens § 41, hvis udgiften ikke dækkes af andre bestemmelser.

Befordring til skole

185. Der vil ikke kunne ydes hjælp efter servicelovens § 41 til dækning af nødvendige befordringsudgifter, i forbindelse med befordring af et barn med nedsat funktionsevne til eller fra skole.

Det følger af Ankestyrelsens principmeddelelse nr. 116-11, der fastslår, at dækning af befordringsudgifter af elever til og fra skole, herunder elever med nedsat funktionsevne, hører under undervisningssektoren, jf. sektoransvarsprincippet. Der henvises derfor til Undervisningsministeriets regler om befordring til og fra skole af syge og invaliderede elever. Som eksempel kan nævnes, at i det omfang eleven er i stand til at befordre sig til og fra skole ved egen hjælp, hvis der stilles en sygecykel eller en kørestol til rådighed for eleven, kan kommunalbestyrelsen efter folkeskolelovens regler opfylde sin befordringsforpligtelse ved at afholde udgiften til anskaffelse og vedligeholdelse af sådanne hjælpemidler.

Ankestyrelsens principmeddelelse nr. 116-11:

Transportudgifter til kørsel af barn til og fra skole i de uger, hvor barnet bor hos den forælder, som barnet ikke har folkeregisteradresse hos, og som ikke kan dækkes af skolens kørsel, kunne ikke ydes som merudgift.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at det følger af sektoransvarlighedsprincippet, at dækning af befordringsudgifter af elever til og fra skole, herunder elever med nedsat funktionsevne, henhører under undervisningssektoren. Dette er reguleret efter folkeskolelovens regler. Ankestyrelsen har ikke kompetence til at tage stilling til disse regler.

Befordring til behandling

186. Der kan ydes hjælp til betaling af befordringsudgifter, som er nødvendige ved ledsagelse af et barn eller en ung til behandling som følge af den nedsatte funktionsevne eller lidelse. Det sker dog kun i det omfang, udgifterne ikke dækkes efter andre bestemmelser eller ved andre ordninger.

Der ydes hjælp til betaling af såvel barnets eller den unges som ledsagerens befordring efter servicelovens § 41. Normalt vil det være tilstrækkeligt, at der kun er en ledsager, f.eks. enten faderen eller moderen. Der kan imidlertid være situationer, hvor det er nødvendigt eller hensigtsmæssigt, at begge forældre ledsager barnet eller den unge, f.eks. fordi det er nødvendigt under selve befordringen, eller fordi begge forældre skal orienteres samtidigt ved en undersøgelse/behandling.

Der kan endvidere under barnets eller den unges ophold på sygehus e.l. ydes hjælp til betaling af forældrenes merudgifter til befordring til besøg hos barnet eller den unge, i det omfang besøgene er nødvendige af hensyn til barnet eller den unge.

Det kan herudover oplyses, at kommunen på visse betingelser yder befodringsgodtgørelse til behandling hos alment praktiserende læge og praktiserende speciallæge samt til genoptræning i medfør af sundheds-lovens §§ 170 og 172, og regionen yder på visse betingelser befordring eller befodringsgodtgørelse til og fra behandling på sygehus i medfør af sundhedslovens § 171. Reglerne herom er nærmere fastsat i bekendtgørelse nr. 959 af 29. august 2014 om befordring og befodringsgodtgørelse efter sundhedsloven (befodringsbekendtgørelsen).

En ledsager til en patient, der modtager befordring eller befodringsgodtgørelse efter reglerne i befodringsbekendtgørelsens kap. 1-3, har ret til befordring eller befodringsgodtgørelse, når ledsagelsen er nødvendig på grund af patientens alder eller helbredstilstand, jf. § 23 i befodringsbekendtgørelsen. I sær-

lige tilfælde, hvor den behandlende sundhedsperson vurderer, at begge forældres ledsagelse er nødvendig for barnet, vil begge forældre være berettiget til befordring eller befodringsgodtgørelse i forbindelse med ledsagelse af barnet.

Befodringsgodtgørelse ydes med et beløb svarende til befodringsudgiften med det efter forholdene billigste, forsvarlige befodringsmiddel.

Befordring i fritiden

187. Hvis et barn eller en ung på grund af nedsat funktionsevne eller kronisk eller langvarig lidelse ikke er i stand til at benytte offentlige transportmidler, kan der ydes hjælp til dækning af merudgifter til befordring i fritiden. Selvom barnet kan benytte offentlige transportmidler, kan der også være tale om merudgifter, hvis fritidstilbud i nærområdet f.eks. ikke kan benyttes. Der er ikke bestemte grænser for, hvor meget der kan ydes, idet der må tages hensyn til hjemmets afstand til fritidstilbud, kammeraters hjem, mulighederne for almindelig fritidsbeskæftigelse, leg i nærheden osv.

Handicaprettede kurser til forældre og andre pårørende

188. Der kan ydes hjælp til forældres og eventuelt andre pårørendes merudgifter som følge af nødvendig deltagelse i kurser, som går ud på at sætte de pågældende i stand til at have barnet eller den unge hjemme, passe og pleje, opdrage og kommunikere med barnet eller den unge.

Det kan dreje sig om kurser, der giver familien indsigt i de forskellige funktionsnedsættelser eller lidelser, i hvilken virkning det har på barnet eller den unge, og hvordan familien kan mestre de problemer, der kan opstå mv. Der kan f.eks. være tale om kurser vedrørende børn og unge, der lider af cystisk fibrose, muskelsvind, er blinde, spastiske, døve eller udviklingshæmmede.

Et eksempel er deltagelse i et kursus i totalkommunikation (tegnsprogsundervisning mv.) for pårørende til personer med betydelig og varigt nedsat hørelse.

Der kan ydes hjælp til merudgifter til kurser i totalkommunikation (tegnsprogsundervisning mv.) til andre end medlemmer af husstanden, hvis samværet med et barn eller en

ung med høretab har en sådan karakter, at udgiften kan betragtes som nødvendig for barnets eller den unges fortsatte udvikling. Dette gælder f.eks. som udgangspunkt bedsteforældre, der må forventes ofte at kommunikere med og have besøg af barnet eller den unge.

De udgifter, der kan være tale om, er f.eks. rejseudgifter, merudgifter ved måltider og ophold, kursusafgift, kursusmaterialer, pasning af børn, som ikke skal med på kurset.

Sådanne merudgifter kan også omfatte hel eller delvis hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste for forsørgerne, når der ikke er mulighed for at deltage i kurser uden for arbejdstiden. Dette gælder såvel enlige som ægtepar, jf. servicelovens § 42 om tabt arbejdsfortjeneste.

For at begge forældre kan passe, pleje, opdrage og kommunikere med barnet eller den unge, er det vigtigt, at de begge deltager i kurser af ovennævnte art. Sådanne kurser giver kompetence til begge forældre og vil ofte være en forudsætning for, at de begge kan bevare den nære kontakt med barnet eller den unge.

Beklædning

189. Der kan ydes hjælp til tøj, som skal udformes på en særlig måde, eller til ekstra beklædning eller sko som er nødvendig på grund af ekstraordinært slid.

Særlige beklædningsgenstande, som f.eks. regnslag til kørestol, kørepose, hagesmæk og beskyttelsesbuk-ser til svært inkontinente børn og unge, ydes dog efter reglerne om hjælpemidler mv. i servicelovens § 112, jf. principmeddelelse nr. C-8-04.

Ankestyrelsens principmeddelelse nr. C-8-04:

Der kan efter servicelovens hjælpemiddelregler ydes hjælp til særlige beklædningsgenstande, som en person ikke ville have haft brug for, hvis den pågældende ikke havde haft en funktionsnedsættelse, mens der efter merudgiftsreglerne kunne ydes hjælp til almindeligt tøj, som skulle udformes på en særlig måde.

I den konkrete sag fandtes en køredragt (flyverdragt) til brug for en 7-årig pige ved transport i kørestol at måtte betragtes som en særlig beklædningsgenstand, som hun ikke ville have haft behov for, hvis hun ikke havde haft en funktionsnedsættelse. Køredragten ville dermed kunne bevilges som et hjælpemiddel forudsat, at væsentlighedskriteriet var opfyldt, og ikke som en merudgift ved forsørgelsen af pigen.

Der blev bl.a. lagt vægt på, at køredragten var en videreudvikling af en kørepose, og at den var udformet således, at den var længere bagpå end foran, så pigen kunne sidde ned i den.

Efter denne bestemmelse ydes også støtte til beklædningsgenstande til børn og unge, som på grund af sygdom, ulykke e.l. er blevet varigt invalideret, og som følge heraf er nødt til at få udskiftet hele deres garderobe.

Fodtøj

190. Hvis det er nødvendigt med ortopædisk fodtøj, herunder fodtøj der tilgodeser en foddeformitet, ydes hjælpen efter bekendtgørelse om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven. Der kan dog også være tale om ekstraordinært slid

på ortopædisk fodtøj, hvor egenbetalingen på ekstra ortopædiske sko i givet fald kan dækkes som en merudgift.

Vask og vaskemaskine

191. Hvis barnets nedsatte funktionsevne eller kroniske eller langvarig lidelse medfører merudgifter til vask, kan der ydes hjælp såvel til selve vaskeudgiften som til anskaffelse af vaskemaskine forudsat, at en sådan må anses for at være nødvendig for at imødekomme et ekstraordinært stort behov.

Til børn, der ikke kan holde sig tørre i sengen om natten (enuresis nocturna), ydes der normalt ikke hjælp efter denne bestemmelse, jf. punkt 166 om betingelser for støtte, herunder personkreds.

Personlig hygiejne

192. Der kan ydes hjælp til betaling af særlige cremer og olier, som anvendes ved barnets personlige hygiejne, hvis der kan sandsynliggøres eller dokumenteres en merudgift i forhold til, hvad andre børns hygiejne kræver, f.eks. i forbindelse med alvorligt belastende allergi eller hudlidelser.

Ferie

193. Der kan ydes hjælp til dækning af merudgifter til ferie, som familier i almindelighed holder.

Ankestyrelsen har i principmeddelelse nr. 28-13 truffet afgørelse om hjælp til merudgifter forbundet med en ferielejr.

Bolig og boligskift

194. Der kan ydes støtte til forhøjede udgifter i forbindelse med boligændringer i form af til- og ombygning af familiens bolig eller ved flytning til en større bolig som følge af et barns funktionsnedsættelse eller lidelse. Det kan dreje sig om merudgifter til forhøjet lejeværdig af egen bolig, forhøjelse af ejendomsforsikring og større forbrug af el og varme, jf. principmeddelelse nr. C 18-00.

Der kan desuden dækkes merudgifter ved en flytning, som er betinget af nedsat funktionsevne eller kronisk eller langvarig lidelse hos barnet eller den unge. Det kan dreje sig om indskud i en ny lejebolig, jf. principmeddelelse 84-13, salgsomkostninger, f.eks. ejendomsmæglersalær ved salg af hidtidig bolig, jf. principmeddelelse nr. C-3-02, leje af flyttebil, flytning af telefon mv.

Der kan desuden gives hjælp til dobbelt boligudgift i forbindelse med flytning til en handicapegnet bolig, f.eks. fordi familiens tidligere bolig ikke er blevet solgt på det tidspunkt, hvor indflytning i den handicapegnede bolig finder sted. Der kan desuden efter en konkret vurdering fastsættes en tidsfrist for betaling af dobbelte boligudgifter jf. principmeddelelse nr. C-11-05.

I forbindelse med en flytning kan et evt. salgsprovenu ved salg af tidligere ejerbolig ikke modregnes i den bevilgede støtte, jf. principmeddelelse nr. 0-108-94.

(...)

Forsikringer

195. Udgifter til nødvendige forsikringer eller nødvendige forhøjede forsikringspræmier, som er en følge af barnets eller den unges funktionsnedsættelse, kan ydes som en merudgift.

Det gælder f.eks. udgifter til dyrere forsikringer på kassebiler, dyrere husforsikring på grund af et større antal kvadratmeter, dyrere fritids- og ulykkesforsikringer for at opnå samme dækning som andre etc.

Der henvises til Ankestyrelsens principmeddelelse nr. 71-10. Det fremgår heraf, at udgifterne til en børneulykkesforsikring ikke kunne medtages som en merudgift ved forsørgelsen, da denne udgift ikke kunne betragtes som nødvendig. Der henvises i øvrigt til principmeddelelserne nr. 103-10 og 207-10 om merudgifter til voksne, jf. servicelovens § 100.

(...)

Genvurdering, regulering og opfølgning

203. Det følger af servicelovens § 148, stk. 2, at kommunalbestyrelsen har pligt til løbende at følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp.

I forhold til den praktiske tilrettelæggelse af opfølgningen bør kommunalbestyrelsen i forbindelse med bevillingen af merudgiftsydelsen være opmærksom på at vejlede den enkelte familie om muligheden for ændret udmåling, hvis der sker ændringer i merudgifterne.

Der skal ske en opfølgning på, om den udmålte ydelse dækker de konkrete behov, og om familien stadig opfylder betingelserne for hjælp.

Hvis der sker ændringer i de sandsynliggjorte merudgifter, som ligger til grund for fastsættelsen af det udbetalte tilskud, skal tilskuddet ændres i overensstemmelse hermed, jf. merudgiftsbekendtgørelsens § 6, stk. 1.

Bekendtgørelsens § 6 omfatter ændringer i såvel opadgående såvel som nedadgående retning. Kommunalbestyrelsen kan derfor f.eks. godt ændre en bevilling i opadgående retning, selv om borgeren ikke har anmodet om det, f.eks. hvis der opstår nye hjælpebehov, eller hvis der er sket stigninger i de merudgifter, der indgår i den oprindelige bevilling. Dermed er det muligt for kommunalbestyrelsen at omberegne tidligere end ved etårs periodens udløb, jf. punkt 205 nedenfor om omberegning. Kommunalbestyrelsen skal derfor

være opmærksom på løbende at følge op på modtagerens situation, jf. også almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om kommunalbestyrelsens pligt til løbende opfølgning. I forlængelse heraf bemærkes, at hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at en families løbende merudgifter f.eks. er meget betydelige eller vil stille familien i en økonomisk vanskelig situation, vil det være god forvaltningsskik at foretage omberegning før 1- års periodens udløb.

Hvis der som led i opfølgningen skal ske ændringer i den udbetalte ydelse, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse herom. Udbetalingen af den ydelse, som familien hidtil har modtaget, fortsætter, indtil der er truffet ny afgørelse om merudgiftsydelsen. Der bør, så vidt det er muligt være et passende varsel, så borgeren får mulighed for at indrette sig på den nye situation, hvis ydelsen nedsættes væsentligt eller helt standses, f.eks. som følge af akut anbringelse eller dødsfald.

Ved ændringer i nedadgående retning kan kommunalbestyrelsen ikke kræve for meget udbetalt merudgiftsydelse tilbage med tilbagevirkende kraft. Denne udgift påhviler kommunalbestyrelsen.

I forhold til ophør af ydelsen, hvis det viser sig at barnet ikke længere opfylder betingelserne efter servicelovens § 41, henvises til punkt 208 om ophør.

Selv om udgangspunktet er, at merudgiftsydelsen udbetales til familien som et kontant beløb, kan det efter merudgiftsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, konkret aftales med kommunalbestyrelsen, at f.eks. taxakørsel, håndværksudgifter, udgifter i forbindelse med tilmelding til et kursus, medicinudgifter og udgifter til plejeartikler afregnes direkte af kommunen. Beløbet, som afregnes direkte, modregnes i de månedlige udbetalinger af merudgiftsydelse, jf. § 4, stk. 3.

Opfølgning

204. Det kan være svært i starten af et forløb at få alle de merudgifter med, som har tilknytning til barnets varigt nedsatte funktionsevne. Det bør derfor overvejes at foretage en opsamling efter en kortere periode, f.eks. efter 2-3 måneder, første gang ydelsen udmåles.

Familien bør ved opfølgningen kunne sandsynliggøre de væsentligste udgifter, som familien har haft, siden ydelsen blev fastsat. Det vil gøre det nemmere at få fastsat en rimelig merudgiftsydelse, specielt når familien får ydelsen for første gang. Der skal herved gøres opmærksom på, at hvis familien kan dokumentere afholdte merudgifter, kan det lette opfølgningen yderligere.

Hvis der akut indtræffer væsentlige ændringer i familiens situation og behov, kan kommunalbestyrelsen også regulere for et kortere tidsrum, bl.a. for at kunne dække større enkeltudgifter på det tidspunkt, hvor merudgiften opstår. Udgifter, der er en følge af almindelige prisstigninger, anses ikke for at være en væsentlig ændring i modtagerens situation. Derimod vil udgifter, der pludseligt er opstået som følge af modtagerens nedsatte funktionsevne, kunne bevirke, at ydelsens størrelse tages op til fornyet overvejelse. Dette kan ske ved et møde, via telefon, mail eller lignende.

Omberegning

205. Det fremgår af merudgiftsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, at uanset stigninger i de sandsynliggjorte merudgifter kan familien ikke kræve at få tilskuddet fastsat på ny, før der er forløbet et år regnet fra den seneste fastsættelse. Ændret fastsættelse af det udbetalte tilskud skal ved sådanne stigninger ske med tilbagevirkende kraft til det tidspunkt, hvor stigningen i de sandsynliggjorte merudgifter fandt sted. Det er kun stigninger siden seneste fastsættelse, der skal medtages.

Efter bestemmelsen har familien et egentligt retskrav på omberegning, når der mindst er forløbet et år fra seneste fastsættelse af tilskuddet, hvis der efterfølgende er sket stigninger i de sandsynliggjorte merudgifter, som ligger til grund for den tidligere beregning. Dermed kommer familien højst til at bære ekstra merudgifter et år, hvorefter der skal ydes hjælp med tilbagevirkende kraft, jf. § 6, stk. 2. Det vil dog kun ske i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen ikke selv har ændret i løbet af året, f.eks. ved nye hjælpebehov eller i stigninger i de merudgifter, der indgår i den oprindelige bevilling, jf. punkt 203 og 204.

I forlængelse heraf bemærkes, at hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at en families løbende merudgifter f.eks. er meget betydelige eller vil stille familien i en økonomisk vanskelig situation, vil det være god forvaltningsskik at foretage omberegning før 1- års periodens udløb.

Ved ændringer kan familien rette henvendelse til kommunalbestyrelsen, når merudgiften opstår, eller afvente 1-års periodens udløb. Er der tale om, at merudgifterne skal sættes ned, er det kommunalbestyrelsen, der bærer risikoen, indtil den træffer en ny afgørelse med en ny beregning. Her vil kommunalbestyrelsen ikke kunne kræve tilbagebetaling til det tidspunkt, hvor faldet i merudgifterne blev konstateret, jf. også punkt 203.

Omberegning efter merudgiftsbekendtgørelsens § 6 skal ske ved en afgørelse herom til familien.

Reglen om omberegning berører ikke muligheden for at modtage hjælp til en enkeltstående merudgift ved en enkeltstående udbetaling uden regulering af den løbende ydelse. Om enkeltstående merudgifter henvises til punkt 206.

Enkeltstående merudgifter

206. Hvis der ved siden af den løbende ydelse opstår behov for dækning af en enkeltstående merudgift, kan dette efter merudgiftsbekendtgørelsens § 5, stk. 3, ske ved en enkeltstående udbetaling, uden den månedlige udbetaling af merudgiftsydelse reguleres. Dækning af en enkeltstående merudgift forudsætter, at familien allerede er berettiget til merudgiftsydelse efter servicelovens § 41. Den enkeltstående merudgift skal i disse tilfælde dækkes på det tidspunkt, hvor den opstår, og familien skal dermed ikke afvente en eventuel omberegning efter merudgiftsbekendtgørelsens § 6.

Som eksempel på enkeltstående merudgifter kan nævnes udgifter i forbindelse med en flytning eller uforudsete udgifter til kurser. Ved tilbagevendende udgifter skal udgiften indregnes i de forventede udgifter, jf. også punkt 171.

207. Ved uventede og høje udgifter, som forventes at være blivende, bør aftalen revideres snarest. Det samme gælder i de tilfælde, hvor udgifterne viser sig at være lavere end oprindelig antaget, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 3.

Ophør

208. Retten til merudgiftsydelse efter servicelovens § 41 ophører, hvis barnet eller den unge fylder 18 år eller derudover ikke længere opfylder betingelserne for ydelsen, jf. punkt 166.

Når den unge fylder 18 år, skal kommunalbestyrelsen inden det fyldte 18. år foretage en samlet vurdering af den unges støttebehov, herunder et eventuelt behov for merudgifter efter servicelovens § 100. Det bemærkes dog, at der alene kan ydes hjælp efter § 100, hvis betingelserne i denne bestemmelse er opfyldt.

(...)

Afgrænsning over for anden lovgivning og andre bestemmelser

Behandling og behandlingsredskaber

210. Der gives ikke støtte til behandling som en merudgift. Sansemotorisk træning regnes i denne sammenhæng for behandling. Hjælp til behandling kan derimod ydes efter § 11, stk. 7, § 32, stk. 1, og § 52, stk. 3, nr. 9, i serviceloven. De nævnte bestemmelser er omtalt andetsteds i denne vejledning.

Ifølge sundhedslovgivningen er behandling ved alment praktiserende læge eller tilbud om vederlagsfri fysioterapi efter lægehenvielse – som for alle andre aldersgrupper – gratis for børn og unge. Hertil kommer også tandbehandling, som er gratis for børn og unge indtil det fyldte 18. år. Hjælp til dækning af egenbetalingsandelen af udgifter til f.eks. almindelig lægehenvist fysioterapi, fodterapi eller anden lignende behandling i henhold til sundhedslovgivningen kan ydes efter § 82 i lov om aktiv socialpolitik, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt. Udgiften til egenbetalingsandelen af tilskudsberettiget medicin afholdes dog efter servicelovens § 41, jf. sidste underafsnit af punkt 167.

Ankestyrelsen har i principmeddelelse nr. C-47-05 fastslået, at udgifter til psykologbehandling ikke kunne dækkes efter servicelovens regel om merudgifter ved forsørgelsen af børn, da der ikke kan ydes hjælp til behandlingsudgifter efter denne bestemmelse. Ankestyrelsen lagde vægt på, at der skal være tale om egentlige forsørgelsesudgifter, der er tæt knyttet til barnet, som f.eks. merudgifter til diætkost, særligt tøj, befording, visse former for aflastning mv.

Udgifter til behandlingsredskaber, herunder respirator, kanyler mv., afholdes af sundhedsvæsenet i henhold til sundhedslovens regler herom.

Hjælpe midler

212. Hjælp til dækning af udgifter til hjælpemidler ydes efter servicelovens § 112. Støtte til hjælpemidler, der alene anvendes til fritid eller leg, f.eks. til et barn, som ikke har andre legemuligheder, vil dog kunne ydes efter § 41 – naturligvis under forudsætning af, at betingelserne for støtte i § 112 ikke er opfyldt.

Ankestyrelsen har således truffet principmeddelelse nr. 253-09, hvor en ung på 17 år med spastiske lammelser i arme og ben var berettiget til at få dækket de merudgifter, der var forbundet med deltagelse i el-kørestolsfodbold.

Hjælp til særlige beklædningsgenstande, som et barn ikke ville have brug for, hvis barnet ikke havde en funktionsnedsættelse, ydes efter § 112, mens hjælp til almindeligt tøj, som skal udformes på en særlig måde, ydes efter reglerne om merudgifter i § 41.

Boligs kift

213. Hjælp til dækning af udgifter til boligs kift og boligindretning ydes efter servicelovens § 116.

Ved flytning til en ny lejebolig eller fra en ejerbolig til en lejebolig skal evt. merudgifter ved flytningen og højere husleje i den nye bolig mv. vurderes efter reglerne i servicelovens § 41 om merudgifter.

Ved flytning fra ejerbolig til ejerbolig eller fra lejebolig til ejerbolig, skal udgifter forbundet med selve anskaffelsen derimod vurderes efter servicelovens § 116, stk. 4.

I det omfang, der er tale om merudgifter i forbindelse med fraflytning af tidligere bolig, skal disse vurderes efter bestemmelsen i servicelovens § 41.

214. Som boligindretning efter servicelovens § 116 anses mur- og nagelfaste genstande. Hvis det derimod drejer sig om møbler, gulvbelægning mv., som ikke er en integreret del af gulvet, eller forskelligt tilbehør til boligindretning, kan servicelovens § 41 evt. bringes i anvendelse.

Respirationshjælp o.l.

215. Når et barn på grund af stærkt nedsat funktionsevne, som medfører behov for respirationshjælp eller dermed ligestillede behov for hjælp, har behov for overvågning hele eller dele af døgnet på grund af det apparatur, der anvendes, afholdes udgiften til overvågning (afsløning af respirationshjælper m.v.) af sygehusvæsenet. Det vil sige, at der er tale om en regional opgave. Behandling i hjemmet skal dog være lægeordineret i forbindelse med en sygehusbehandling.

Derudover afholder kommunalbestyrelsen udgiften til anden form for overvågning og pleje mv. I disse tilfælde anbefales det, at der tilstræbes en enstrenget opgaveløsning, således at kommune og region kombinerer respirationshjælp med f.eks. personlig hjælp og pleje samt aflastning efter servicelovens § 44, jf. §§ 83-84, og hjemmesygepleje, jf. sundhedslovens §§ 138 og 139. Hjælp efter specialregler i sundhedslovgivning, specialbestemmelser i serviceloven om personlig hjælp og pleje, aflastning mv. går således forud for anvendelse af den generelle regel i servicelovens § 41 om dækning af nødvendige merudgifter.

216. Hvis en person kan klare både respirationsopgaver, som dækkes af sygehusvæsenet, og den øvrige pasning og pleje af barnet/den unge, som dækkes af kommunalbestyrelsen, anbefales det, at regionen og kommunen indgår aftale om at dele udgiften mellem regionsrådet og kommunalbestyrelsen for disse timer i lighed med anbefalingerne på voksenområdet. Der henvises til kapitel 20 i Vejledning 7 til serviceloven om borgerstyret personlig assistance.

Vejledning nr. 9007 af den 7. januar 2014 om særlig støtte til børn og unge og deres familier:

Generelt om merudgiftsydelsen

164. Sigtet med bestemmelsen er at tilgodese, at børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med indgribende kroniske eller langvarige lidelser har nogle særlige behov, som kan give merudgifter ved forsørgelsen. Bestemmelsen giver således hjemmel til at dække de udgifter, som familien ikke ville have haft, hvis barnet eller den unge ikke havde haft en nedsat funktionsevne eller en kronisk eller langvarig lidelse.

Familien skal selv afholde den del af udgifterne, som svarer til de udgifter, familien normalt ville have afholdt.

165. Dækning af merudgifter ved forsørgelsen ydes som et fleksibelt standardiseret konstant tilskud, udmålt efter en konkret vurdering af de sandsynliggjorte merudgifter for den enkelte ydelsesmodtager, jf. punkt 171 ff. Gennem denne ydelsesform får modtageren mulighed for selv at tilrettelægge, hvordan behovet bedst muligt kan dækkes. Ydelsen er uafhængig af indkomst og ikke skattepligtig.

Formålet med ydelsen

166. Formålet med ydelsen er at medvirke til at disse børn og unge kan forblive i familien og dermed undgå anbringelse på institutioner e.l., såfremt hensynet til barnets tarv tilsiger dette, at familien kan leve så normalt som muligt på trods af og med barnets/den unges nedsatte funktionsevne eller den kroniske eller langvarige lidelse og at hindre at barnets eller den unges nedsatte funktionsevne eller kroniske eller langvarige lidelse forværres eller får andre og mere alvorlige følger.

Særligt om rådgivningsindsatsen for ydelser efter servicelovens § 41

167. Hvis familien ikke kan sandsynliggøre merudgifter af en størrelsesorden, der overskrider minimumsgrænsen, jf. punkt 174 og derfor efter en konkret vurdering ikke kan få hjælp efter servicelovens § 41, bør kommunalbestyrelsen være opmærksom på familiens behov for rådgivning og vejledning og anden form for støtte efter andre af lovens bestemmelser om børn og unge.

Muligheden for hjælp efter bestemmelserne om hjælpemidler eller boligindretning bør også overvejes.

Afgrænsning af målgruppen

168. Bestemmelsen i servicelovens § 41 omfatter borgere, der i hjemmet forsørger børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kroniske eller langvarige lidelser.

Som eksempler på funktionsnedsættelser eller lidelser, der vil kunne falde ind under bestemmelsen, kan nævnes udviklingshæmning, sindslidelser, epilepsi, diabetes, nedsat bevægelsesfunktion, herunder respirationsinsufficiens, hjerneskade, nedsat talefunktion, manglende eller svagt syn samt manglende eller nedsat hørelse.

Eksemplerne er ikke udtømmende. Det betyder, at andre persongrupper, f.eks. børn og unge med udviklingsforstyrrelser, kan være omfattet af merudgiftsbestemmelsen, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt.

Målgruppen for servicelovens § 41 omfatter som nævnt for det første børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Ved varig funktionsnedsættelse forstås, at der ikke inden for en overskuelig fremtid vil være udsigt til bedring af de helbredsmæssige forhold, og at der i lang tid frem over vil være behov for at kompensere for følgerne af funktionsnedsættelsen. Normalt vil funktionsnedsættelsen være en belastning resten af livet.

Ved betydelig funktionsnedsættelse skal forstås, at funktionsnedsættelsen har konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse. Her skal foretages en bred vurdering i forhold til den samlede livssituation. I denne vurdering vil bl.a. kunne indgå funktionsnedsættelsens betydning i relation til den pågældendes aktivitetsniveau, skole- og uddannelsesforhold, personlige forhold, helbredsforhold etc.

Funktionsnedsættelse er et begreb, der bruges ved tildeling af de ydelser i serviceloven, der skal kompensere for en nedsat funktionsevne. Ved at lægge vægt på funktionsevnen betones det, at det ikke er lidelsens art eller omfang, der er afgørende, men derimod følgerne af den nedsatte kropslige eller kognitive funktion.

Selv om årsagen til den nedsatte funktionsevne ofte vil være en lægelig diagnosticeret lidelse, der angiver en varig nedsættelse af kropslige eller kognitive funktioner, er det imidlertid den samlede vurdering af funktionsnedsættelsen i forhold til den daglige tilværelse, der er afgørende i forhold til vurderingen af begrebet nedsat funktionsevne. For en

mere generel omtale af begrebet »nedsat funktionsevne« henvises til vejledning nr. 1 til serviceloven.

Målgruppen for servicelovens § 41 omfatter endvidere børn og unge med indgribende kroniske eller langvarige lidelser.

»Indgribende lidelse« betyder i denne sammenhæng, at lidelsen skal være af en sådan karakter, at den har alvorlige følger i den daglige tilværelse.

»Kroniske lidelser« omfatter sygdomstilstande o.l., som fra det tidspunkt, hvor de opstår, normalt vil vare i flere år. Der lægges således i praksis vægt på, om lidelsen forventes at vare barnealderen ud.

At det skal være en »langvarig lidelse« betyder ikke, at det skal dreje sig om en uhelbredelig lidelse. I praksis lægges der vægt på, om lidelsen skønnes at vare et år eller mere. Det er dog ikke udelukket at yde støtte, selv om lidelsen kan forventes at vare mindre end et år. Der kan eksempelvis være tale om for tidligt fødte børn eller børn med hofte-skred (calve perthes), hvor familien i en kortere periode på grund af barnets funktionsnedsættelse er særligt tungt belastet. Det, at et barn er for tidligt født, er dog ikke tilstrækkeligt til at få hjælp efter denne bestemmelse. Det afgørende er betydningen af en nedsættelse af funktionsevnen.

Med hensyn til betingelserne henvises i øvrigt til bekendtgørelse om tilskud til pasning af børn med handicap eller langvarig sygdom, som kan findes på www.retsinfo.dk.

169. En risiko for, at barnet rammes af en eller anden lidelse, er ikke tilstrækkeligt til at få støtte efter denne bestemmelse.

Børn, der f.eks. alene ikke kan ligge tørre i sengen om natten (enuresis nocturna), kommer normalt ikke ind under servicelovens § 41. I specielle tilfælde, hvor alle behandlingsmuligheder er udtømte, barnet er i skolealderen, og der er udsigt til, at lidelsen er kronisk, kan der dog efter en konkret vurdering ydes hjælp efter servicelovens § 41.

Målgruppen omfatter heller ikke den brede gruppe af børn og unge med kortvarige eller mindre indgribende lidelser som f.eks. visse former for allergi.

Ankestyrelsen har i en sag (principafgørelse C-13-99) truffet afgørelse om, at en 5-årig pige med en eksemlidelse ikke var omfattet af personkredsen for merudgiftsydelse. Begrundelsen var, at det ikke er tilstrækkeligt, at der er tale om en langvarig lidelse. Der må også stilles krav om, at der er tale om en indgribende lidelse.

Forsørgelse i hjemmet

170. At barnet forsørges i hjemmet betyder, at det skal bo hos forældrene eller andre pårørende i modsætning til, at barnet ved medvirken af sociale myndigheder har ophold uden for hjemmet. Et barn, der er indlagt på sygehus, er på aflastning eller midlertidigt - som et led i almindelig skolegang - går på kost- eller efterskole, har ophold i eget hjem.

Det er barnets opholdskommune, der skal behandle ansøgningen. Det har f.eks. betydning i sager, hvor forældrene ikke bor i samme kommune. Ankestyrelsen har i en sag (principmeddelelse C-15-03) truffet afgørelse om, at hjælp til dækning af nødvendige merudgifter er en ydelse, der er relateret til barnet. Det er derfor barnets opholdskommune, der skal behandle ansøgninger om hjælp til merudgifter også i de tilfælde, hvor den af forældrene, der søger om hjælp, har en anden opholdskommune end barnet.

Hvis barnet er anbragt i pleje hos en plejefamilie, er der ikke tale om forsørgelse i hjemmet. Udgifter, som ellers ville være merudgifter ved forsørgelsen efter servicelovens § 41, ydes som en del af plejeydelsen efter servicelovens § 142, stk. 10. Afholdelse af udgifter for børn og unge i døgninstitutioner er omtalt i punkt 220.

Sandsynliggjorte merudgifter

171. Modtageren af merudgiftsydelsen skal ikke søge kommunalbestyrelsen om hjælp for hver enkelt merudgift. Merudgiftsydelsen udmåles efter en konkret vurdering af de sandsynliggjorte merudgifter for den enkelte ydelsesmodtager.

Sigtet med ydelsen er at give modtageren mulighed for selv at tilrettelægge, hvordan behovet bedst kan dækkes.

At merudgifterne skal være sandsynliggjorte betyder, at kommunalbestyrelsen ikke kan kræve dokumentation for afholdelsen af udgifterne. Der skal således laves et overslag over omfanget af de behov, som barnet efter al sandsynlighed vil få i det kommende år, og hvad det medfører af merudgifter. Er der tale om et barn eller en ung, der på grund af nedsat funktionsevne slider meget på tøj og sko, laves der et overslag over, hvad merudgiften til dette vil være på årsbasis. Skal barnet eller den unge til behandling, laves der et overslag over merudgiften til befordring hertil for det kommende år.

Udgifter, som forældrene kan dokumentere, skal selvfølgelig indgå i det merudgiftsbeløb, der udmåles.

Merudgifterne vedrører såvel løbende udgifter som enkeltudgifter. Udgifter, der afholdes inden for 1 år (12 på hinanden løbende måneder), sammenlægges. Eksempler på merudgifter er nævnt i punkt 176 - 202.

172. Der udleveres en kopi til forældrene af den oversigt, der udfærdiges som grundlag for udmålingen af merudgiftsydelsen. Det vil medføre en større gennemsækelighed for forældrene med hensyn til, hvilke beløb der ydes, og det vil være en lettelse ved senere regulering af ydelsen.

Standardbeløb

173. Merudgiftsydelsen fastsættes med udgangspunkt i et standardbeløb. Standardbeløbet er fastsat til 2.960 kr. pr. måned i 2013. I medfør af servicelovens § 182 reguleres

beløbet en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. vejledning om regulering af satser på Social-, Børne- og Integrationsministeriets område, der udkommer hvert år inden reguleringstidspunktet den 1. januar.

Merudgiftsydelsen udmåles månedligt som et eller flere gange 1/8 af standardbeløbet eller flere gange standardbeløbet. Det vil således blive muligt, at opnå individuelle månedlige ydelser på henholdsvis 370 kr., 740 kr., 1.110 kr., 1.480 kr. (2013-priser) osv.

Hvis der ved beregning af merudgifter nås frem til beløb, der ligger imellem standardbeløbene, rundes der op eller ned til den nærmeste del af standardbeløbet.

Hvis der f.eks. er fundet frem til en månedlig merudgift på 1.125 kr., rundes der ned til 1.110 kr. Er der fundet frem til en månedlig merudgift på 590 kr., rundes der op til 740 kr. Der rundes dog ikke op til minimumsbeløbet, jf. nedenfor.

Minimumsbeløb

174. Ydelsen skal mindst udgøre en 1/8 af standardbeløbet (370 kr. pr. måned i 2013), som bliver minimumsbeløbet. Minimumsgrænsen reguleres i takt med standardbeløbet. Der skal således kunne sandsynliggøres merudgifter svarende til 1/8 af standardbeløbet i gennemsnit pr. måned eller 4.440 kr. inden for et år, før merudgiftsydelsen kan komme til udbetaling. Der gives således ikke hjælp til merudgifter på f.eks. 310 kr. pr. måned.

Selv om merudgifterne udgør under 370 kr. i enkelte måneder, vil der kunne udbetales en merudgiftsydelse, hvis kommunalbestyrelsen skønner, at de samlede udgifter i løbet af kalenderåret vil overstige 4.440 kr. (2013-satser).

Hvis en familie har flere børn med nedsat funktionsevne eller kroniske eller langvarige lidelser, er det de samlede merudgifter for disse børn, der lægges til grund ved beregningen.

Regulering og opfølgning

175. Der skal ske en opfølgning på, om den udmålte ydelse dækker de konkrete behov. Det er derfor vigtigt, at kommunalbestyrelsen med jævne mellemrum - som hovedregel mindst en gang årligt - afholder et møde med familien, hvor familiens situation og behov drøftes.

Det kan være svært i starten af et forløb at få alle de merudgifter med, som har tilknytning til barnets ned-satte funktionsevne eller kroniske eller langvarige lidelse. Det må derfor overvejes at lave en opsamling efter en kortere periode, f.eks. 2-3 måneder efter ydelsen udmåles første gang.

Modtageren af ydelsen bør ved opfølgningen kunne sandsynliggøre eller eventuelt dokumentere de væsentligste udgifter, pågældende har haft, siden ydelsen blev fastsat. Det vil gøre det nemmere at få fastsat en rimelig merudgiftsydelse, specielt når modtageren får ydelsen for første gang.

Hvis der opstår behov for dækning af en enkeltstående merudgift, kan dette ske ved en enkeltstående udbetaling uden regulering af det månedlige beløb. Dette forudsætter, at familien er berettiget til en merudgiftsydelse efter servicelovens § 41.

Ved uventede eller høje udgifter, som forventes at være blivende, skal udmålingen af hjælpen revideres snarest. Det samme gælder i de tilfælde, hvor udgifterne viser sig at være lavere end oprindelig antaget. Opfølgningen bør herefter normalt fastsættes til senest et år efter det tidspunkt, hvor udmålingen af hjælpen senest blev revideret.

Hvis der som led i opfølgningen skal ske ændringer i den udbetalte ydelse, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse herom. Udbetalingen af den ydelse, som borgeren hidtil har modtaget, skal fortsætte, indtil der er truffet en ny afgørelse om enten nedsættelse eller standsning. Der bør så vidt det er muligt være et passende varsel, så borgeren får mulighed for at indrette sig på den nye situation, hvis ydelsen nedsættes væsentligt eller helt standses, for eksempel som følge af akut anbringelse eller dødsfald.

(...)

3. Generelt

Det overordnede formål med merudgiftsydelsen er, at forsørgere af børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne kan få kompensation for de merudgifter, de har som følge af deres barns funktionsnedsættelse.

Formålet er endvidere at medvirke til, at børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne kan forblive i familien og dermed undgå anbringelse på institutioner e.l., såfremt hensynet til barnets tarv tilsiger dette, at familien kan leve så normalt som muligt på trods af og med barnets eller den unges nedsatte funktionsevne eller den kroniske eller langvarige lidelse samt at hindre at barnets eller den unges nedsatte funktionsevne eller kroniske eller langvarige lidelse forværres eller får andre og mere alvorlige følger.

Sigtet med bestemmelsen er således at tilgodese, at børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med indgribende kroniske eller langvarige lidelser har nogle særlige behov, som kan give merudgifter ved forsørgelsen. Bestemmelsen giver således hjemmel til at dække de udgifter, som familien ikke ville have haft, hvis barnet eller den unge ikke havde haft en nedsat funktionsevne eller en kronisk eller langvarig lidelse. Familien skal selv afholde den del af udgifterne, som svarer til de udgifter, familien normalt ville have afholdt.

Merudgiftsydelsen i servicelovens § 41 er et supplement til servicelovens øvrige bestemmelser om støtte til børn og unge med funktionsnedsættelse, som f.eks. § 32 om hjælp i form af dagtilbud, hjemmetræning mv., § 42 om tabt arbejdsfortjeneste, § 45 om ledsagelse m.v. Hjælp til dækning af merudgifter er subsidier til anden hjælp efter serviceloven

eller anden lovgivning. Det betyder, at det er en forudsætning for hjælp i form af merudgiftsydelse efter serviceloven, at udgifterne ikke kan dækkes efter andre bestemmelser i serviceloven eller efter anden lovgivning.

4. Betingelser for ret til dækning af merudgifter

Bestemmelsen i servicelovens § 41 omfatter borgere, der i hjemmet forsørger børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller en indgribende kroniske eller langvarige lidelse. Udgangspunktet for vurderingen af, om betingelserne for merudgiftsydelse er opfyldt, er en konkret og individuel helhedsorienteret vurdering af barnets funktionsnedsættelse eller lidelse og det deraf afledte hjælpebehov.

At barnet forsørges i hjemmet betyder, at det skal bo hos forældrene eller andre pårørende. Et barn, der er indlagt på sygehus, er på aflastning eller midlertidigt - som et led i almindelig skolegang - går på kost- eller efterskole, har ophold i eget hjem. Et barn, der er anbragt, anses ikke for at forsørges i hjemmet.

Det er en betingelse for dækning af merudgifter, at der er tale om forsørgelsesudgifter. Det vigtigste ved vurderingen af, om en udgift er en forsørgelsesudgift er, at udgiften er tæt knyttet til forsørgelsen af børn med funktionsnedsættelser.

Merudgiften skal også være nødvendig. Om udgiften er nødvendig beror på en konkret og individuel vurdering af omstændighederne i den enkelte sag. "Nødvendig" omfatter således først og fremmest udgifter knyttet til barnets forsørgelse, som er nødvendige, fx udgifter til medicin, nødvendig diæt, befordring til behandling, m.v.

Merudgiften skal også være en nødvendig følge af den nedsatte funktionsevne. Konkret betyder det, at familien alene kan få dækket de merudgifter, de har som følge af barnets funktionsnedsættelse - og dermed ikke de udgifter, som de må forventes at have som en del af deres normalforbrug.

Merudgifter er de udgifter, som familier i almindelighed ikke ville have haft, hvis barnet/den unge ikke havde haft en nedsat funktionsevne eller kronisk eller langvarig lidelse. Behovet vurderes derfor i forhold til andre familier i samme livssituation med børn uden funktionsnedsættelse. Merudgiftsbestemmelsen i servicelovens § 41, hviler på et kompensationsprincip, hvorefter familier med handicappede børn skal kompenseres for de merudgifter, der følger af handicapet. Reglerne om merudgifter skal således alene dække de udgifter, som familier i almindelighed ikke ville have haft, hvis barnet/den unge ikke havde haft en nedsat funktionsevne. Udgifter, som svarer til de udgifter, som en familie normalt ville have, skal familien således selv afholde.

5. Personkredsen

Det er en betingelse for dækning af merudgifter, at barnet har en betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

Ved varig funktionsnedsættelse forstås, at der ikke inden for en overskuelig fremtid vil være udsigt til bedring af de helbreds-mæssige forhold, og at der i lang tid frem over vil være behov for at kompensere for følgerne af funktionsnedsættelsen. Normalt vil funktionsnedsættelsen være en belastning resten af livet.

Ved kroniske lidelse forstås, at sygdomstilstande og lignende, som fra det tidspunkt, hvor de opstår, normalt vil vare i flere år. Langvarig lidelse betyder, at lidelsen kan forventes at vare et år eller mere.

Ved betydelig funktionsnedsættelse og indgribende lidelse skal forstås, at funktionsnedsættelsen eller lidelsen har konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse. Her skal foretages en bred vurdering i forhold til den samlede livssituation. I denne vurdering vil bl.a. kunne indgå funktionsnedsættelsens betydning i relation til den pågældendes aktivitetsniveau, skole- og uddannelsesforhold, personlige forhold, helbredsforhold osv.

Hvis barnet modtager medicinsk behandling, skal det afklares, om barnets funktionsnedsættelse/lidelse skal vurderes med eller uden den medicinske behandling. Hovedreglen er, at barnet skal vurderes med den medicinske behandling, det modtager. Undtagelsen hertil er, hvis barnet uden den medicinske behandling vil være akut livstruet eller hvis barnet vil være i umiddelbar risiko for væsentlig og varig funktionsnedsættelse. Så skal barnet vurderes uden den medicinske behandling.

Hvis barnet har behov for at følge en særlig diæt, skal barnet som hovedregel vurderes med den diæt, som barnet følger. Dette gælder også, selvom barnet uden diætbehandling vil være akut livstruet eller ophør af diætbehandling vil betyde en umiddelbar risiko for væsentlig og varig funktionsnedsættelse. Hvis diætbehandlingen kan ligestilles med medicinsk behandling, skal barnet dog vurderes uden diætbehandling, hvis barnet uden diætbehandling vil være akut livstruet, eller hvis ophør af diætbehandlingen vil betyde en umiddelbar risiko for væsentlig og varigt nedsat funktionsevne. En diætbehandling kan sidestilles med medicinsk behandling, hvis der er tale om en lægelig ordineret behandling med godkendte ernæringspræparater.

Det er ikke afgørende, om barnet har en diagnose, eller at barnet er færdigudredt. Det er den samlede vurdering af funktionsnedsættelsen i forhold til den daglige tilværelse, der er afgørende i forhold til vurderingen af, om borger er omfattet af personkredsen.

6. Udmåling

Merudgiftsydelsen udmåles herefter efter en konkret vurdering af de sandsynliggjorte merudgifter for det enkelte barn. At merudgifterne skal være sandsynliggjorte betyder, at kommunalbestyrelsen ikke kan kræve dokumentation for afholdelsen af udgifterne. Der

skal således laves et overslag over omfanget af de behov, som barnet efter al sandsynlighed vil få i det kommende år, og hvad det medfører af merudgifter. Udgifter, som forældrene kan dokumentere, skal selvfølgelig indgå i det merudgiftsbeløb, der udmåles.

Merudgifterne vedrører såvel løbende udgifter som enkeltudgifter. Udgifter, der afholdes inden for 1 år (12 på hinanden løbende måneder), sammenlægges herefter.

For at modtage merudgiftsydelse skal der foreligge sandsynliggjorte merudgifter på udgør mindst 5.348 kr. pr. år (2022-niveau). Dette betegnes som minimumsgrænsen. Selvom merudgifterne udgør under 445,66 kr. i enkelte måneder, vil der kunne udbetales tilskud, hvis kommunalbestyrelsen skønner, at de samlede udgifter i løbet af et år vil overstige 5.348 kr. Minimumsgrænsen reguleres en gang om året den 1. januar med satsreguleringsprocenten, første gang den 1. januar 2016.

Hvis en familie har flere børn med nedsat funktionsevne eller kroniske eller langvarige lidelser, er det de samlede merudgifter for disse børn, der lægges til grund ved beregningen. Der skal således ikke opfyldes et minimumsbeløb for hvert enkelt barn. Det samme gør sig gældende vedrørende forældre, som ikke bor sammen. Her lægges merudgifterne tilsvarende sammen.

Udmålingen af merudgiftsydelsen skal ske ved, at der afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 100 kr. i forhold til de sandsynliggjorte merudgifter.

Det er desuden en betingelse for at kunne modtage hjælp i form af merudgiftsydelse, at merudgifterne ikke kan dækkes efter anden lovgivning eller andre bestemmelser i serviceloven. Servicelovens bestemmelse om dækning af nødvendige merudgifter er med andre ord subsidiær til anden lovgivning og andre bestemmelser i serviceloven. Det betyder, at hvis en familens sandsynliggjorte merudgifter kan dækkes efter andre bestemmelser i den sociale lovgivning eller anden lovgivning inden for fx sundheds- og uddannelsesområdet, skal disse bestemmelser anvendes, førend det vurderes, om familien kan få dækket merudgifterne efter servicelovens § 41.

Udbetaling af merudgiftsydelse sker som udgangspunkt fra ansøgningstidspunktet, hvis borgeren på dette tidspunkt opfylder betingelserne.

7. Praksis – Ankestyrelsens principmeddelelser

Ankestyrelsen har behandlet principmeddelelser om merudgifter, som er inddraget i sagsbehandlingen af sagerne til dette møde. Der er ikke tale om en udtømmende opstilling af Ankestyrelsens principmeddelelser.

Principmeddelelser kan læses i fuld længde i Ankestyrelsens Principdatabase, som findes på Ankestyrelsens hjemmeside: [her](#) .

C-8-01:

En mor med en stærkt fysisk handicappet søn var berettiget til hjælp til dækning af ekstra omkostninger i forbindelse med et ferie- og familieophold i udlandet i 14 dage. Der var tale om et sådant særligt tilfælde, at udgifter til rejse og ophold samt rejseforsikring og vaccinationer til sønnens hjælper kunne dækkes. Endvidere kunne udgifter til nødvendig transport af sønnen under opholdet dækkes.

Aflønning af sønnens hjælper kunne ikke dækkes ud over det antal timer, der var bevilget i forbindelse med forsørgelsen i hjemmet, og som derfor kunne medtages.

C-8-04: Der kunne efter servicelovens hjælpemiddelregler ydes hjælp til særlige beklædningsgenstande, som en person ikke ville have haft brug for, hvis den pågældende ikke havde haft en funktionsnedsættelse, mens der efter merudgiftsreglerne kunne ydes hjælp til almindeligt tøj, som skulle udformes på en særlig måde.

I den konkrete sag fandtes en køredragt (flyverdragt) til brug for en 7-årig pige ved transport i kørestol at måtte betragtes som en særlig beklædningsgenstand, som hun ikke ville have haft behov for, hvis hun ikke havde haft en funktionsnedsættelse. Køredragten ville dermed kunne bevilges som et hjælpemiddel forudsat, at væsentlighedskriteriet var opfyldt, og ikke som en merudgift ved forsørgelsen af pigen.

Der blev bl.a. lagt vægt på, at køredragten var en videreudvikling af en kørepose, og at den var udformet således, at den var længere bagpå end foran, så pigen kunne sidde ned i den.

55-11: En 12-årig dreng, som var i medicinsk behandling for ADHD, havde ikke en så væsentlig funktionsnedsættelse, at han var omfattet af personkredsen, der kan få dækket merudgifter ved forsørgelsen. Han gik i normalklasse og var med god effekt under behandling for sin opmærksomhedsforstyrrelse og sine koncentrationsvanskeligheder. Han havde primært vanskeligt ved sociale situationer. Vurderingen af, om han var omfattet af personkredsen, skulle i denne sag ske ud fra situationen med medicin. Dette skyldes, at hans adfærdsmæssige og følelsesmæssige funktionsnedsættelse forud for medicinsk behandling, ikke var så betydelig, at ophør med medicinsk behandling ville medføre umiddelbar risiko for varig og væsentlig funktionsnedsættelse. Han var før påbegyndelsen af den medicinske behandling altid meget urolig, havde koncentrationsproblemer og indgik kun med besvær i socialt samspil.

77-11: Principmeddelelsen fastslår bl.a., at udgifter som kan undgås eller reduceres ved indretning af barnets omgivelser eller ved pædagogiske tiltag, ikke kan dækkes efter reglerne om merudgifter.

I den konkrete sag skulle kommunen ved beregning af nødvendige merudgifter ved forsørgelsen af en svært autistisk, mentalt retarderet dreng, medtage udgifter til genanskaffelse og reparation af indbo ødelagt af barnet. Udgifterne til indbo skulle medtages i det omfang, de oversteg de udgifter en familie almindeligvis har hertil, hvis udgifterne ikke kunne undgås ved pædagogiske tiltag og indretning af drengens omgivelser. Kommunen skulle derimod ikke medtage udgifter til den handicappede drengs lange bade, slitage på og vask af tøj samt spild af madvarer.

Der var ikke dokumentation for, at disse udgifter samt hans spild af madvarer og andre dagligvarer var nødvendige og ikke kunne undgås. Der blev lagt vægt på, at udgifterne kunne undgås og reduceres ved at aflede drengen fra hans uhensigtsmæssige ritualer.

Udgiften til et handicapforeningskontingent kunne desuden ikke betragtes som en nødvendig merudgift, da udgiften ikke var nødvendig for at få dagligdagen til at fungere.

120-11: Anlæggelse af en sansehavne var ikke en nødvendig merudgift ved forsørgelsen af et barn uden synsevne.

Barnet ville kunne støttes i at færdes i haven ved hjælp af enkle kendetegn og vejledning, som ikke nødvendiggjorde anlæggelse af en sansehavne med ledelinjer i underlaget og lyd-mæssige eller taktile kendetegn i i det fysiske miljø.

28-13: Et barn under 18 år, der har ret til merudgiftsydelse, kan få dækket ekstra udgifter i form af handicaptillæg til en ferielejr samt udgifter til hjælper på ferielejren. Der kan ydes hjælp til de udgifter, der ligger ud over den egenbetaling, som forældre med raske børn sædvanligvis betaler for deres børns ophold i en ferielejr.

Det er almindeligt for børn og unge at være på ferie, og ferie på en uge ligger indenfor, hvad børn og unge sædvanligvis holder af ferie. Formålet med merudgiftsydelsen er at dække de udgifter, som familien ikke ville have haft, hvis barnet/den unge ikke havde haft en nedsat funktionsevne eller en kronisk/langvarig lidelse. Familien skal selv afholde den del af udgifterne, som svarer til de udgifter, familien ville have afholdt, hvis barnet ikke havde været handicappet.

92-12: Det er den samlede nedsættelse af funktionsevnen, der skal lægges til grund ved vurderingen af, om et barn er omfattet af personkredsen og har ret til merudgifter. Et barn med flere lidelser behøver således ikke være omfattet af personkredsen for hver enkel lidelse for, at merudgifter ved forsørgelsen af barnet i hjemmet kan dækkes. Det er den samlede funktionsevne, der skal være betydeligt nedsat eller indgribende.

Det er dog en forudsætning, at den enkelte lidelse og den deraf følgende nedsættelse af funktionsevne og der er tale om nødvendige merudgifter ved forsørgelsen af barnet i hjemmet.

85-13: Aflastning for børn skal tilbydes efter servicelovens § 84, stk. 1, jf. § 44, når behovet for aflastning er opstået alene på grund af barnets funktionsnedsættelse, og når aflastningen sker af hensyn til den øvrige familie.

Er der tale om et behov for aflastning på grund af barnets særlige behov for støtte, skal aflastningen finde sted efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 5.

Servicelovens § 41, om nødvendige merudgifter er subsidiær i forhold til servicelovens regler om aflastning i § 84, stk. 1, jf. § 44 og § 52, stk. 3, nr. 5. Det vil sige, at der alene kan ydes hjælp til dækning af nødvendige merudgifter til aflastning i eget hjem, hvis en af de øvrige aflastningsordninger ikke i tilstrækkeligt omfang kan løse behovet.

101-13: Det er et almindeligt socialretligt princip, at der som udgangspunkt først kan ydes hjælp fra ansøgningstidspunktet. Dette princip kan i særlige situationer fraviges, så der ydes hjælp fra et tidligere tidspunkt.

Særlige situationer

Hvis der er tale om en akut/uopsættelig udgift, fejlagtig vejledning fra kommunens side, eller en ansøgning om en løbende ydelse, der er forholdsvis nøje beskrevet i loven, vil der efter en konkret vurdering kunne ydes hjælp til udgifter, som en borger har påtaget sig, inden borgeren har søgt kommunen om hjælp. Tilsvarende kan en løbende ydelse udbetales forud for ansøgningstidspunktet i tilsvarende situationer.

10-14: Ved beregning af merudgifter til diabetikere medregnes merudgifter til kost. Merudgiften beregnes ved at sammenligne den anbefalede diabeteskost med den danske gennemsnitskost. Størrelsen af denne udgift afhænger som udgangspunkt af energibehov og køn samt om diabeteskost skal beregnes med eller uden specialvarer. For at normalisere barnets hverdag så meget som muligt, skal merudgifter til diabeteskost til børn beregnes med specialvarer, hvis familien kan sandsynliggøre, at barnet rent faktisk benytter specialvarer.

43-15: Kommunen skal dække nødvendige merudgifter ved forsørgelse i hjemmet af et barn under 18 år, som har en betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Det er en betingelse, at merudgifterne er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne og ikke kan dækkes efter andre bestemmelser i denne lov eller anden lovgivning. Udgangspunktet for vurderingen er en konkret og individuel helhedsorienteret vurdering af barnets funktionsnedsættelse eller lidelse og det deraf afledte hjælpebehov.

Barnets funktionsniveau skal vurderes med brug af hjælpemidlet

Hvis barnet bruger et hjælpemiddel, skal vurderingen af, om barnet har en betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse, foretages ud fra barnets funktionsniveau med brug af hjælpemidlet. Ved medicinsk behandling skal vurderingen af, om betingelserne om varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne i servicelovens bestemmelse om merudgifter er opfyldt, også foretages ud fra situationen med medicin. Dette gælder dog ikke i de tilfælde, hvor ophør med den medicinske behandling ville være akut livstruende eller medføre umiddelbar risiko for varig eller væsentlig funktionsnedsættelse. I de situationer skal vurderingen foretages uafhængigt af den løbende eller varige behandling, som barnet modtager til afhjælpning af sin lidelse. Denne undtagelse gælder kun ved medicinsk behandling og ikke i de situationer, hvor barnet bruger et hjælpemiddel.

Det er den samlede vurdering af funktionsnedsættelsen i forhold til den daglige tilværelse, der er afgørende

Selv om årsagen til den nedsatte funktionsevne ofte vil være en lægelig diagnosticeret lidelse, er det en konkret vurdering af funktionsnedsættelsen, der er afgørende. I denne vurdering vil bl.a. kunne indgå funktionsnedsættelsens betydning i relation til barnets eller den unges aktivitetsniveau, skole- og uddannelsesforhold, personlige forhold, helbredsforhold m.v.

60-16: Det fremgår af principmeddelelsen, at der ikke kan gives hjælp til dækning af merudgifter til lifteftersyn efter reglerne om merudgifter, idet bilbekendtgørelsen gør udtømmende op med mulighederne for hjælp til særlig indretning af handicapbilen.

Det er i bilbekendtgørelsen fastsat, at hjælp til reparation, udskiftning og afmontering af nødvendig indretning ydes efter behov. Det er endvidere fastsat, at der ikke efter servicelovens bestemmelse om støtte til bil kan ydes hjælp til udgifter, som følger af den særlige indretning, fx til rengøring og vedligeholdelse.

Barnets funktionsniveau skal vurderes med brug af hjælpemidlet

Hvis barnet bruger et hjælpemiddel, skal vurderingen af, om barnet har en betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse, foretages ud fra barnets funktionsniveau med brug af hjælpemidlet.

Ved medicinsk behandling skal vurderingen af, om betingelserne om varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne i servicelovens bestemmelse om merudgifter er opfyldt, også foretages ud fra situationen med medicin. Dette gælder dog ikke i de tilfælde, hvor ophør med den medicinske behandling ville være akut livstruende eller medføre umiddelbar risiko for varig eller væsentlig funktionsnedsættelse. I de situationer skal vurderingen foretages uafhængigt af den løbende eller varige behandling, som barnet modtager til afhjælpning af sin lidelse. Denne undtagelse gælder kun ved medicinsk behandling og ikke i de situationer, hvor barnet bruger et hjælpemiddel.

Det er den samlede vurdering af funktionsnedsættelsen i forhold til den daglige tilværelse, der er afgørende

Selv om årsagen til den nedsatte funktionsevne ofte vil være en lægelig diagnosticeret lidelse, er det en konkret vurdering af funktionsnedsættelsen, der er afgørende. I denne vurdering vil bl.a. kunne indgå funktionsnedsættelsens betydning i relation til barnets eller den unges aktivitetsniveau, skole- og uddannelsesforhold, personlige forhold, helbredsforhold m.v.

I den konkrete sag var forældrene til et barn med cochlear implant (CI) omfattet af den personkreds, der har ret til dækning af nødvendige merudgifter ved forsørgelsen af barnet i hjemmet.

18-17: Når et barn lider af fødevareallergi, herunder mælkeallergi og laktoseintolerans, kan det ikke i sig selv begrunde, at forældrene er omfattet af personkredsen for dækning af merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste. Det er ikke diagnosen, der er afgørende, men den samlede vurdering af, om lidelsen for det enkelte barn har alvorlige følger i den daglige tilværelse.

Vurderingen af, om en lidelse er indgribende, når barnet er i diætbehandling, skal som udgangspunkt foretages med diætbehandlingen. Dette gælder som udgangspunkt også, selv om ophør med diætbehandlingen vil betyde en umiddelbar risiko for væsentlig og varigt nedsat funktionsevne, eller selv om barnet uden diætbehandlingen vil være akut livstruet.

Hvis diætbehandlingen kan ligestilles med medicinsk behandling, skal barnet dog vurderes uden diætbehandling, hvis barnet uden diætbehandling vil være akut livstruet, eller hvis ophør med diætbehandlingen vil betyde en umiddelbar risiko for væsentlig og varigt nedsat funktionsevne.

En diætbehandling kan sidestilles med medicinsk behandling, hvis der er tale om en lægelig ordineret behandling med godkendte ernæringspræparater. Diætbehandling, som ikke er iværksat efter lægelig ordination, kan ikke sidestilles med medicinsk behandling. Det kan heller ikke sidestilles med medicinsk behandling, at borgeren følger en diætkost, der består i at undgå visse fødevarer og/eller erstatte dem med andre fødevarer.

Der kan ydes hjælp til dækning af merudgifter til diætkost og diætpræparater, hvis behovet er tilstrækkelig dokumenteret. Når der for eksempel i forbindelse med observations- og undersøgelsesformål og gentagne undersøgelser som følge af barnets eller den unges funktionsnedsættelse ordineres særlige diætpræparater, som barnet eller den unge skal indtage i hjemmet over en kortere eller længere periode, kan der ydes hjælp til dækningen af udgiften til disse præparater.

23-17: Der skal konstateres en lidelse eller funktionsnedsættelse hos barnet, før det kan vurderes, om lidelsen er langvarig og indgribende. Det er derfor ikke tilstrækkeligt, at barnet er i en særlig risikogruppe for at blive ramt af en lidelse. Den generelle risiko for, at for tidligt fødte børn kan få udviklingsmæssige senfølger, er ikke tilstrækkelig til, at forældrene har ret til dækning af merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste.

Spædbørn, der er disponeret for allergi, men hvor allergien ikke er brudt ud, har ikke en langvarig og indgribende lidelse. Det gælder, selv om begge forældre har den samme allergi, og barnet derfor er dobbeltdisponeret. Forældrene har derfor ikke ret til dækning af merudgifter.

34-18: Principmeddelelsen fastslår bl.a., at der ikke kan bevilges hjælp til trænings- eller behandlingsudgifter efter reglerne om dækning af nødvendige merudgifter. Hvis det er afklaret, at et barn eller en voksen har et behov for behandling eller træning skal kommunen tage stilling til, om der kan bevilges hjælp efter reglerne om vedligeholdelsestræning eller andre regler i den sociale lovgivning.

Kommunen skal forholde sig til alle muligheder for hjælp. Kommunen kan ikke give afslag på at yde hjælp efter den sociale lovgivning med henvisning til, at hjælpen kan bevilges efter anden lovgivning, medmindre det er afklaret, at hjælpen faktisk kan gives efter anden lovgivning.

Kommunen skal derfor afklare, om der kan bevilges hjælp efter anden lovgivning og af andre sektorer. Kommunen kan afklare dette i samarbejde med de andre sektorer, for eksempel undervisnings- eller sundhedssektoren. Kommunen skal sikre sig, at der bliver foretaget en tværfaglig vurdering, som sikrer en koordineret indsats i forhold til barnets eller den voksnes behandlings- og træningsbehov.

Det er ikke udelukket at bevilge hjælp efter serviceloven og anden lovgivning samtidig. Det forudsætter dog, at hjælpen ikke kompenserer for det samme behov. Det afgørende er, om hjælpen samlet set tilgodeser behovet for hjælp.

30-18: Forældre til et barn med nedsat funktionsevne kan have ret til dækning af merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste, selvom det endnu ikke er afprøvet, om medicinsk behandling eller en operation kan afhjælpe følgerne af barnets funktionsnedsættelse.

Hvis der er udsigt til, at den medicinske behandling eller operation inden for kortere tid kan afhjælpe følgerne af funktionsnedsættelsen, kan det dog begrunde, at funktionsnedsættelsen ikke er betydelig eller lidelsen ikke er indgribende.

Risikoen for komplikationer og lidelser er ikke nok

Der skal konstateres en lidelse eller funktionsnedsættelse hos barnet, før det kan vurderes, om lidelsen er langvarig og indgribende. Det er derfor ikke tilstrækkeligt, at barnet efter operationen vil være i en særlig risikogruppe for at blive ramt af en lidelse. Det samme gælder, hvis der er risiko for komplikationer efter operationen.

Hvis kommunen giver afslag på hjælp efter reglerne om dækning af merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste, skal den vejlede om muligheden for, at Udbetaling Danmark bevilger hjælp til pasning af syge børn.

25-19: Principmeddelelsen fastslår, at udgiften til transport til og fra skole kan ikke dækkes som en merudgift. Udgiften til transport til og fra skolefritidsordning kan dækkes som en merudgift, hvis udgiften ikke kan dækkes efter anden lovgivning, og hvis udgiften overstiger den udgift forældre i samme livssituation har til transport af børn uden funktionsnedsættelser på samme alder.

8-19: Principmeddelelsen fastslår bl.a., at fritidsaktiviteter er aktiviteter, der udøves i fritiden, ofte fordi man har en interesse for et område eller ønsker at være fysisk aktiv eller udfordre sig selv fysisk eller mentalt. Fritidsaktiviteter er, modsat elitesport, for den bredere del af befolkningen.

Merudgifter til fritidsaktiviteter kan kun dækkes, hvis mulighederne for at dyrke andre former for fritidsaktiviteter er meget begrænsede, som følge af borgerens nedsatte funktionsevne. Kommunen kan ikke henvise til, at en borger kan dyrke andre former for fritidsaktiviteter uden at kommunen har undersøgt, om borgeren reelt kan deltage i andre fritidsaktiviteter end den, der søges om merudgifter til. Kommunen kan ikke nøjes med at henvise til, at borgeren bør kunne deltage i 33 andre fritidsaktiviteter, eller at det formodes, at borger kan deltage i andre fritidsaktiviteter.

Derudover skal de alternative fritidsaktiviteter, kommunen henviser til, i et vist omfang være sammenlignelige. Kommunen skal i den forbindelse forholde sig til det objektive sammenligningsgrundlag, hvor behovet vurderes i forhold til andre på samme alder og i samme livssituation, men uden en funktionsnedsættelse. Kommunen skal altså forholde sig til, hvad der er almindeligt for andre på samme alder og i samme livssituation i forhold til fritidsaktiviteter.

Det kan også være nødvendigt, at kommunen ikke alene ser nærmere på selve betegnelsen af fritidsaktiviteten, men også undersøger og forholder sig til, hvad borgeren får ud af den fritidsaktivitet, kommunen henviser til, med det funktionsniveau borgeren har.

Om borgerens mulighed for at dyrke andre former for fritidsaktiviteter er meget begrænsede er en konkret og individuel vurdering.

Det er alene merudgiften, der kan dækkes. Kommunen er derfor berettiget til at fradrage de sparede udgifter, dvs. de udgifter borgeren ville have haft, hvis borgeren ikke havde en funktionsnedsættelse.

Principmeddelelsen fastslår bl.a. også, at træning og behandling hører under sundhedssektoren, og at der ifølge princippet om sektoransvar ikke er hjemmel i merudgiftsbestemmelsen til at yde dækning af en borgers udgifter til træning og behandling. Træning kan fx være varmtvandstræning og lignende. Behandling kan fx være ridefysioterapi. Det skal derfor vurderes, om den søgte fritidsaktivitet har karakter af behandling.

40-19: Principmeddelelsen fastslår bl.a., at ladcykler med og uden el og tohjulede el-cykler i dag anses som almindeligt udbredte, og som produkter, der findes i ethvert hjem, der måtte ønske det. Disse cykler kan fås i forskellige udgaver og prisklasser og bliver forhandlet bredt over hele landet. De må derfor betragtes som sædvanligt indbo på linje med traditionelle tohjulede cykler.

Der kan ikke ydes støtte til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo. Hvilke forbrugsgoder, der indgår i sædvanligt indbo, bliver løbende ændret i takt med den almindelige samfundsudvikling. Ved vurderingen tages der hensyn til udviklingen i den almindelige levestandard og borgernes forbrugs- og levevaner. Med tiden vil flere forbrugsgoder blive mere almindeligt udbredt og vil efterhånden blive betragtet som sædvanligt indbo.

84-19: Principmeddelelsen har til formål at give et samlet billede af den praksis der gælder for personkredsen for merudgifter, herunder at der skal være tale om en langvarig lidelse af indgribende karakter. Det fremgår også, at der i forhold til børn med flere lidelser, så er det den samlede vurdering af funktionsnedsættelsen der skal lægges til grund for vurderingen af, om borgeren er omfattet af den personkreds, der har ret til dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige tilværelse. Det betyder, at borgeren ikke skal være omfattet af personkredsen for hver enkelt lidelse, men at der er tilstrækkeligt, at en af borgerens lidelser er af indgribende karakter. Det er dog en forudsætning, at de enkelte lidelser og den deraf følgende funktionsnedsættelse er varige, for at der kan dækkes nødvendige merudgifter som følge heraf.

Det fremgår yderligere, at vurderingen af borgernes funktionsnedsættelse som hovedregel skal foretages på grundlag af den funktionsnedsættelse, som kan konstateres hos borgeren, når borgeren tager sin medicin.

Der gælder dog en undtagelse hertil. Hvis ophør med behandlingen enten vil være akut livstruende eller vil medføre en umiddelbar risiko for væsentlig og varig nedsat funktionsevne. Med akut livstruende forstås, at tilstanden er så alvorlig, at der er risiko for, at den pågældende dør i løbet af timer til dage.

Med umiddelbar risiko forstås situationer, hvor det kan sandsynliggøres, at den væsentlige og varige nedsættelse af funktionsevnen indtræder kort tid efter ophør af den konkrete behandling, typisk i løbet af dage til uger, eventuelt måneder.

En diætbehandling kan sidestilles med medicinsk behandling, hvis der er tale om en lægelig ordineret behandling med godkendte ernæringspræparater.

43-22: Ved vurderingen af, om funktionsnedsættelsen er betydelig, eller om lidelsen er indgribende, kan det i nogle tilfælde være relevant at afklare, om medicinsk behandling og/eller støttetiltag kan have en betydning for følgerne af barnets funktionsnedsættelse eller lidelse i barnets daglige tilværelse.

Hvis der er udsigt til, at medicinsk behandling og/eller støttetiltag inden for kortere tid kan afhjælpe følgerne af barnets funktionsnedsættelse eller lidelse, kan det begrunde, at funktionsnedsættelsen ikke er betydelig, eller at lidelsen ikke er indgribende.

Det er ikke muligt præcist at angive en tidsmæssig afgrænsning af, hvad der forstås ved "inden for kortere tid". Det afhænger af de konkrete omstændigheder i sagen.

Forældre til et barn med nedsat funktionsevne eller en indgribende lidelse kan have ret til dækning af merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste, selvom det endnu ikke er afprøvet, om medicinsk behandling og/eller støttetiltag kan afhjælpe følgerne af barnets funktionsnedsættelse eller lidelse.

Som en del af sagens oplysning, skal der foreligge en udtalelse fra en læge eller anden relevant fagperson, om og i hvilket omfang det forventes, at medicinsk behandling og/eller støttetiltag kan afhjælpe følgerne af barnets funktionsnedsættelse eller lidelse samt tidsperspektivet herfor.

En lægelig eller en anden relevant fagpersons vurdering af barnets behov for medicinsk behandling og/eller støttetiltag skal ske i overensstemmelse med de til enhver tid gældende medicinske retningslinjer eller fagkyndige anbefalinger på børne- og ungeområdet.

20-23: Kommunen skal altid vurdere en ansøgning om hjælp efter alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning. Reglerne om dækning af nødvendige merudgifter forudsætter, at det ansøgte ikke kan bevilliges efter anden lovgivning eller andre bestemmelser i serviceloven, fx bestemmelserne om hjælpemidler og forbrugsgoder.

Der kan i særlige tilfælde ydes dækning af merudgifter til et forbrugsgode, der normalt indgår i sædvanligt indbo. Det forudsætter, at familien har merudgifter forbundet med købet af forbrugsgodet, ud over hvad familier med børn uden en funktionsnedsættelse eller lidelse på samme alder og i samme livssituation har ved at anskaffe forbrugsgodet.

Elcykler og ladcykler med og uden el anses i dag som almindeligt udbredte, og som produkter, der findes i ethvert hjem, der måtte ønske det. Disse cykler kan fås i forskellige udgaver og prisklasser og bliver forhandlet bredt over hele landet. De må derfor betragtes som sædvanligt indbo på linje med traditionelle tohjulede cykler.

En ladcykel er som udgangspunkt et transportmiddel. Ved vurderingen af, om familien har merudgifter forbundet med anskaffelsen af en ladcykel, skal der derfor som udgangspunkt ses på familiens transportbehov.

Det er ikke familiens valg af transportform, der bliver afgørende for vurderingen af, om en ladcykel er en nødvendig merudgift, men barnets begrænsning i forhold til benyttelse af andre transportformer eller mulighed for at transportere/bevæge sig selv, der er afgørende.

Hvis ladcyklen skal bruges i fritiden fx med henblik på at barnet skal have frisk luft, være med på en cykeltur, få en oplevelse med familien eller med venner og dermed ikke dække et egentligt transportbehov, skal kommunen vurdere, i hvilket omfang behovet for at

komme ud og være sammen som familie eller med kammerater i øvrigt kan imødekommes. Det er dermed barnets begrænsning i forhold til at kunne komme ud på anden vis, der er afgørende for vurderingen.

Hvis kommunen vurderer, at familiens behov for en ladcykel er en nødvendig følge af barnets funktionsnedsættelse, skal kommunen herefter vurdere, om der er merudgifter forbundet med købet af ladcyklen. I den forbindelse skal kommunen være opmærksom på, at en ladcykel med eller uden el betragtes som et forbrugsgode, der indgår i sædvanligt indbo. Der kan fx være merudgifter forbundet med købet af en ladcykel på grund af dets indretning eller størrelse.

Ved afslag på at bevillige el- eller specialcykel efter reglerne om hjælpemidler og forbrugsgoder, skal kommunen derefter vurdere, om el- eller specialcyklen kan bevilliges som en merudgift.

Kommunen skal foretage en konkret og individuel vurdering af, om det er sædvanligt i barnets alder at have en cykel. Kommunen kan i vurderingen godt inddrage barnets øvrige fritidsliv, men skal sammenholde det med, hvad der er sædvanligt for børn uden en funktionsnedsættelse eller lidelse på samme alder og i samme livssituation. Hvis det er sædvanligt for børn i samme alder og i samme livssituation både at have en cykel og en fritidsaktivitet, skal det indgå i vurderingen af, om familien kan få dækket nødvendige merudgifter til en el- eller specialcykel. Der kan derfor ikke gives afslag på dækning af merudgifter til en el- eller specialcykel alene med henvisning til, at barnet i stedet kan deltage i fritidsaktiviteter.

Det er alene prisforskellen fra den cykel, der ville være sædvanlig at have for barnet og el- eller specialcyklen, der er nødvendig, der kan dækkes som en merudgift. I den forbindelse skal kommunen være opmærksom på, at en elcykel betragtes som et forbrugsgode, der indgår i sædvanligt indbo. Der kan fx være merudgifter forbundet med køb af en elcykel på grund af dets indretning eller størrelse.

8. De konkrete mødesager

Vi har valgt at behandle 24 sager for at belyse Ankestyrelsens praksis om merudgifter. Sagerne er udvalgt for at belyse vores almindelige praksis på området.

Sag 1 – stadfæstelse – Barnet har cøliaki. Kommunen vurderer, at mor ikke længere er i personkredsen for § 41. Barnet beskrives i skoleudtalelse og lægeudtalelse til at trives generelt godt.

Sag 2 – stadfæstelse – Barnet har anoreksi - Kommunen giver afslag på dækning af merudgifter, da pigens lidelse ikke er så indgribende, at mor er omfattet af personkredsen for § 41. Barnet har blandt andet fritidsjob og fritidsinteresser.

Sag 3 – hjemvisning – Barnet har ADHD. Barnet modtager medicin herfor 2x dagligt. Kommunen har ikke undersøgt barnets funktionsniveau med/uden medicinsk behandling.

Sagen er ikke tilstrækkelig oplyst til, at vi kan tage stilling til, om vurderingen af barnets funktionsniveau skal foretages med eller uden den iværksatte medicinske behandling, og vi kan derfor heller ikke vurdere, om mor er omfattet af personkredsen i § 41

Sag 4 – stadfæstelse/hjemvisning – Der ansøges om dækning af merudgifter til ophold på Patienthotel i forbindelse med barnet og andens forælders indlæggelse samt befordring til hospitalet. Det er uklart af sagen, om der er behov for begge forældre under hele indlæggelsen. Dog kan der ikke bevilges dækning af udgifter til befordring, da afstand mellem husstand og hospital overstiger 50 km, og så skal udgiften søges afholdt via Regionen og sundhedslovgivningen. Der kan ej heller dækkes udgifter til rask søskendes ophold på patienthotel.

Sag 5 – stadfæstelse – Der gives afslag på dækning af merudgifter til kørsel og parkering ved sygehuset, da udgifterne er afholdt forud for ansøgningen.

Sag 6 – hjemvisning – Der søges om dækning af merudgifter til kørsel til fritidsaktivitet. Kommunen har ikke undersøgt, om den unge er begrænset i valg af fritidsinteresser eller i øvrigt forholdt sig til om det er nødvendigt at den unge køres af sine forældre til fritidsinteresse som konsekvens af funktionsnedsættelsen, herunder om det er sædvanligt for andre børn i samme alder at blive kørt til fritidsinteresser.

Sag 7 – hjemvisning - Kommunen træffer afgørelse på det foreliggende grundlag om op-hør af tidligere bevilget hjælp, da kommunen ikke får samtykke eller ønskede oplysninger til brug for opfølgning. Kommunen vejleder dog ikke borger korrekt om konsekvens ved manglende medvirken og manglende samtykke.

Sag 8 – stadfæstelse - Sagen handler om, hvorvidt et barn, der er visiteret til specialskole og -SFO, kan komme med en taxa hjem tidligere end bevilget med tilbuddet. Ud fra sagens akter er der ikke oplysninger om, at barnet ikke kan rumme tilbuddet eller ikke køre med taxa.

Sag 9 – stadfæstelse – Barnet har infantil autisme og er sanseudfordret, og derfor har barnet også problemer med mad og er kravafvisende. Der ansøges om dækning af merudgifter til mad og kørsel efter mad. Hvis barnet afviser et måltid, tilbydes han mad fra fx McDonald's eller Burger King, men da der ikke er lægelige dokumentation for et behov herfor, kan det ikke dækkes efter reglerne om nødvendige merudgifter.

Sag 10 – hjemvisning - Barnet har autisme og deraf selektiv spisning. Hvis barnet ikke får den mad, som barnet ønsker at spise, undlader barnet at spise. På grund af bekymring for barnets vægt er det lægeligt anbefalet at barnet serveres, hvad barnet ønsker at spise. Ifølge mor er dette forbundet med ekstraomkostninger. Kommunen vurderer på baggrund af SKAT's takster til kost, at familien ikke kan få dækket nødvendige merudgifter. Der er i sagen ikke yderligere oplysninger om denne takst, herunder om taksten vedrører børn.

Sag 11 – hjemvisning – Barnet har ADHD og er selektiv i sine madvalg. Barnet spiser kun bestemte fødevarer, som ifølge mor medfører merudgifter forbundet hermed. Kommunen henviser til servicelovens § 55, hvor der er fastsat et beløb til kost pr. døgn. Da servicelovens § 55 omhandler kost og logi i forbindelse med formidlet døgnophold er kommunens objektive sammenligningsgrundlag ikke retvisende i forhold til, hvilke udgifter familier med børn uden funktionsnedsættelse på alder og i samme livssituation har til kost.

Sag 12 – hjemvisning - Barnet har atypisk autisme og deraf ensidig kost. Barnet spiser næsten kun kyllingebryst til middag og aftensmad. Kommunen henviser til servicelovens § 55, hvor der er fastsat et beløb til kost pr. døgn. Da servicelovens § 55 omhandler kost og logi i forbindelse med formidlet døgnophold er kommunens objektive sammenligningsgrundlag ikke retvisende i forhold til, hvilke udgifter familier med børn uden funktionsnedsættelse på alder og i samme livssituation har til kost.

Sag 13 – stadfæstelse – Barnet har laktoseintolerance. Der søges om dækning af merudgifter til laktosefri diæt. Kommunen sammenligner barnets laktosefrie diæt med produkter med mælk i. Kommunen skønner, at der samlet set ikke er sandsynliggjort merudgifter, der overstiger minimumsbeløbet, og derfor kan der ikke ske udbetaling.

Sag 14 – stadfæstelse – Barnet har autisme, tankemylder og bliver nemmere stresset end andre børn på samme alder. Der ansøges om dækning af merudgifter til psykolog og kropsterapeut. Udgifterne har karakter af behandlingsudgifter, som ikke dækkes efter reglerne om nødvendige merudgifter.

Sag 15 – hjemvisning - Der søges om dækning af merudgifter til ridefysioterapi. Kommunen afviser dette med henvisning til, at der er tale om behandling. Det ses ikke ud fra sagens akter eller ansøgningens karakter i øvrigt, hvorvidt det er behandling for barnet. Sagen hjemvises til at kommunen skal undersøge om det er træning/behandling eller en fritidsaktivitet for barnet.

Sag 16 – stadfæstelse – Kommunen bevilger dækning af merudgifter til el. Borger klager over at der ved beregningen tages udgangspunkt i den gennemsnitlige pris på el i området.

Sag 17 – stadfæstelse/hjemvisning – kommunen bevilger dækning af merudgifter til vådservietter, tøj, medicin og badebleer. Sagen stadfæstes, da vi finder familien er tilstrækkeligt kompenseret. Borger søger også om dækning af udgiften til taxakørsel til SFO hver dag. Borger oplyser, at barnet skal afsted hver dag - også i ferier, da barnet har behov for kontinuerlighed. Sagen hjemvises til, at kommunen skal undersøge om det er nødvendigt at barnet er i SFO hver dag – også i ferier.

Sag 18 – hjemvisning – Barnet har ADHD og Autisme. Der søges om dækning af merudgifter til ophold på campingplads. Formålet med opholdet er at lære barnet sociale spilleregler og mulighed for at udvikle venskaber, så barnet ikke havner i ensomhed og mistriksel. Skolen kan ikke rumme opgaven og barnet kan ikke deltage i fritidsaktiviteter. Kommunen træffer afgørelse om, at det er sædvanligt for en familie at holde ferie. Det oplyses, at der ikke er tale om ferieafholdelse. Sagen hjemvises til nærmere belysning af barnets sociale behov.

Sag 19 – stadfæstelse - Kommunen afviser at dække udgiften til en el-ladcykel med henvisning til, at det er et forbrugsgode, der indgår i sædvanligt indbo. Vi stadfæster sagen, men med en anden begrundelse. Barnet kan gå og cykle selv. Barnet er motorisk dygtig. Barnet kan køres i almindelig personbil. Mor benytter trækvogn til barnet.

Sag 20 – hjemvisning - Borger søger om dækning af udgiften til, at en hjælper skal trække barnet på en hest i forbindelse med at barnet går til ridning. Sagen hjemvises til, at kommunen skal undersøge om udgiften kan dækkes efter andre bestemmelser, og dernæst

om det er almindeligt, at blive trukket på en hest, herunder om det er nødvendigt at barnet trækkes på hest som følge af sin funktionsnedsættelse.

Sag 21 – hjemvisning - Sagen handler ødelæggelse af tøj. Skolen eller kontaktperson har ikke observeret dette. Forældrene oplyser, at barnet kun gør det i trygge rammer, hvilket ikke er i skolen eller sammen med kontaktperson. Sagen hjemvises til, at kommunen skal forholde sig til denne uoverensstemmelse, og i den forbindelse ligeledes forholde sig til om ødelæggelserne kunne være undgået ved pædagogiske tiltag.

Sag 22 – hjemvisning - Forældre ansøger om et lytte/samtale anlæg til at kunne overvåge deres 16 årige barn med spinal muskelstrofi. Ifølge de lægelige oplysninger skal barnet have andres hjælp 24 timer i døgnet. Barnet skal have hjælp til at synke og blive vendt. Kommunen anerkender et behov efter § 41, men finder at behovet kan kompenseres med en trådløs løsning, som forældrene ikke finder egnet. Der er ikke nærmere faktuelle oplysninger om behovet for samtaleanlægget ud over forældrenes. Vi hjemviser sagen til kommunen til nærmere belysning heraf, men vi vurderer ikke, at det ansøgte kan anses som sædvanligt indbo. Kommunen skal derfor foretage en væsentlighedsvurdering efter §113.

Sag 23 – hjemvisning - Der bevilliges bleer, bodystockings og vådligger lagner efter § 41. Kommunen giver afslag på en klapvogn med den begrundelse, at der er søgt om ny kørestol i hjælpemiddelsafdelingen, og det skal afklares, om den ansøgte kørestol kan opfylde samme behov som klapvognen. Sagen hjemvises til at kommunen skal vurdere hele ansøgningen igen efter de korrekte regler.

Sag 24 – hjemvisning - Der søges om dækning af merudgifter til en specialklapvogn til et 3,5 årig barn med spastisk tetraplegisk cerebral parese. Klapvognen skal ifølge mor dække et transport behov samt fritidsbehov. Barnet er bevilliget en kørestol med inde og udestel og der kan gives tilskud til kørepose/regnslag. Mor oplyser, at den ikke tilgodeser barnets behov for blandt andet afskærmning. Kommunen skal undersøge nærmere, om den bevillige kørestol dækker alle barnets behov.